

ПОЛИТИКИН

4

динара

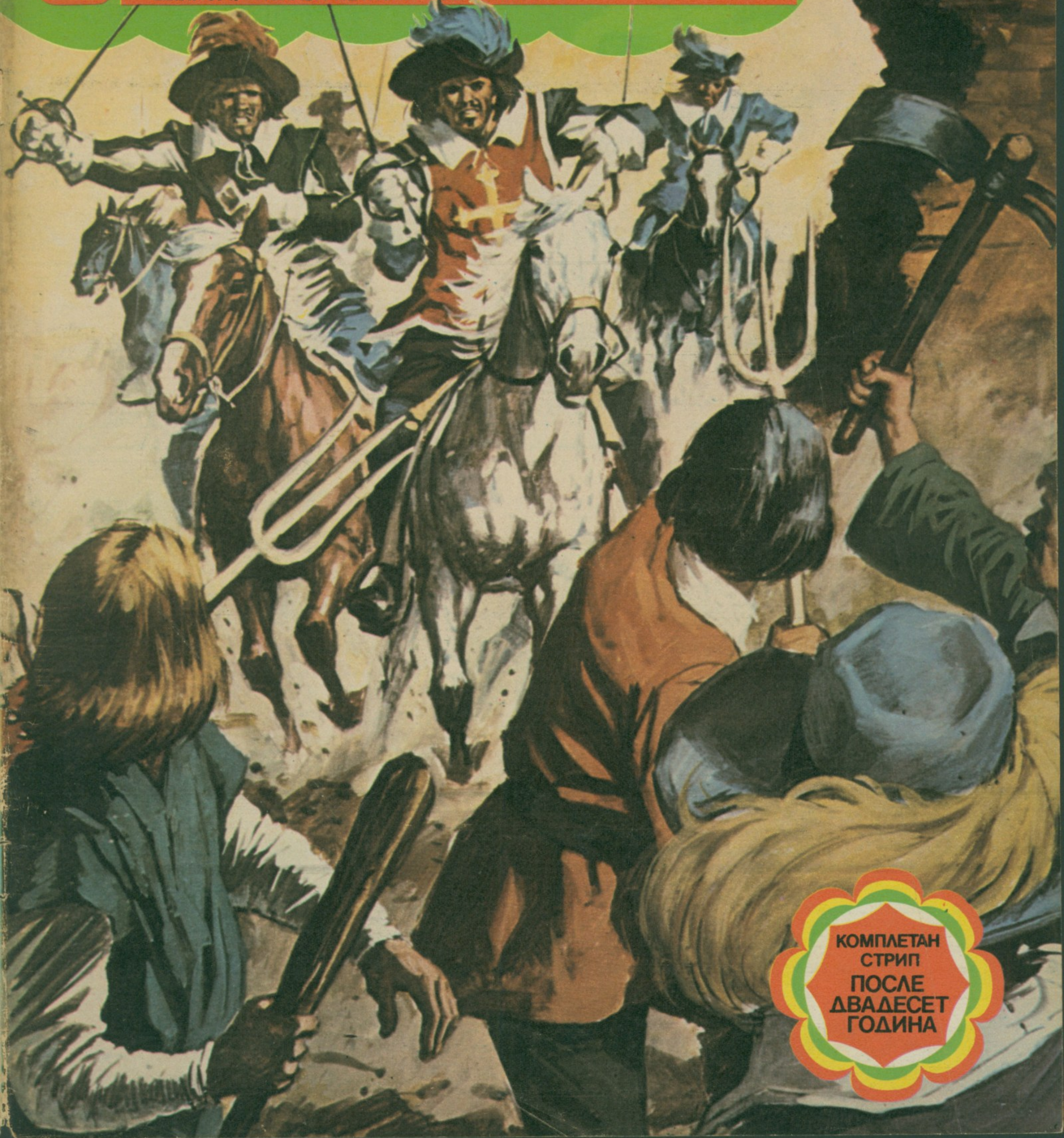
БРОЈ

1195

ЗАБАВНИК

22.11.1974. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ПОСЛЕ
ДВАДЕСЕТ
ГОДИНА

Ripley

Веровати или не!

ЧОВЕК С ПЕТ ИМЕНА

АНА - МАРИЈА -
ЖАН - ЖАК
- СЕБАСТИЈАН
- РАУСТ
(1773-1874)

ИЗ ПАРИЗА РОДИО СЕ
КАО ПЕТО ДЕТЕ. ПОШТО СУ
ЊЕГОВИМ РОДИТЕЉИМА
РАНИЈА ДЕЦА ПОУМИРАЛА,
ОНИ СУ МУ ДАЛИ ИМЕНА
ПРЕМИНУЛЕ БРАЋЕ И СЕС-
ТАРА. ЧОВЕК С ПЕТ ИМЕНА
ЖИВЕО ЈЕ 101. ГОДИНУ.

ЏОН ХИНЕН

ИЗ ТРОЈА
(САД)
АМЕРИЧКИ
БОКСЕРСКИ ШАМПИОН
У ТЕШКОЈ
КАТЕГОРИЈИ
ЗА 1860. ГОДИНУ,
БЕЗ ПРЕСТАНКА
ЈЕ 12 ЧАСОВА
УДАРАО КОВАЧКИМ
ЧЕКИМ ТЕШКИМ
15 КИЛОГРАМА.

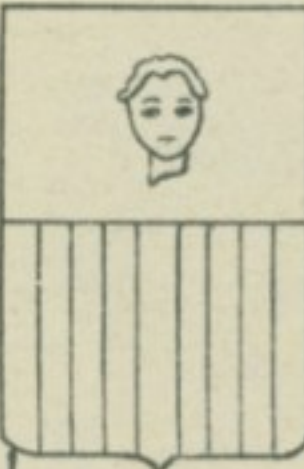
ПОСЛЕДЊА КРАЉИЦА

ОСТРВА
ТОУРИ
(СЕВЕРНА
ИРСКА)
БИЛА ЈЕ
ВИСОКА
СВЕГА
92
САНТИМЕТРА.

ПЛОЧУ ЗА БАШТЕНСКИ СТО

ДУГАЧКУ 250
А ШИРОКУ 180
САНТИМЕТРА, НАЧИНИО
ЈЕ ЏОЗЕФ ДЕЈВИС
ИЗ КОНКОРАА
(САД)
ОД ОГРОМНОГ ЧВОРА НА
ЈЕДНОЈ ЏИНОВСКОЈ ЗИМ-
ЗЕЛЕНОЈ КАЛИФОРНИЈСКОЈ
СЕКВОЈИ.

НА ГРБУ

ШПАНСКОГ ГРАДА
КАРИЊЕНЕ НАЛАЗИ
СЕ ГЛАВА БЕЗ
НОСА И УШИЈУ.
ГОДИНЕ 1363. КРАЉ
ПЕДРО СВИРЕПИ
ЗАУЗЕО ЈЕ ГРАД
КОЈИ ЈЕ У
БОРБАМА ОКО
ПРЕСТОЛА
БИО НА СТРАНИ ЊЕГОВОГ
БРАТА И СВИМ
БРАНИОЦИМА ГРАДА
ОД СЕКАО
НОС И УШИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

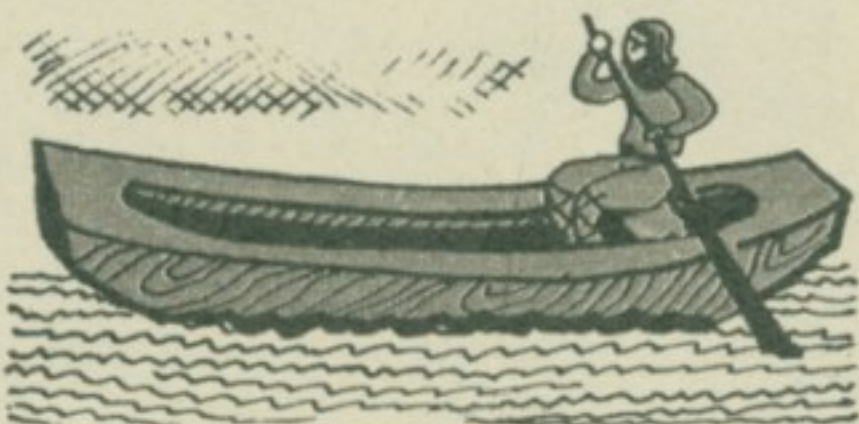
● једна од омиљених забава бе-
лог медведа је котрљање кроз
воду. Медвед тада састави пред-
ње и задње шапе па се као пра-
ви живи точак котрља.

● папагаји спадају међу мало-
бројне птице које устима при-
носе своју храну — ногама.

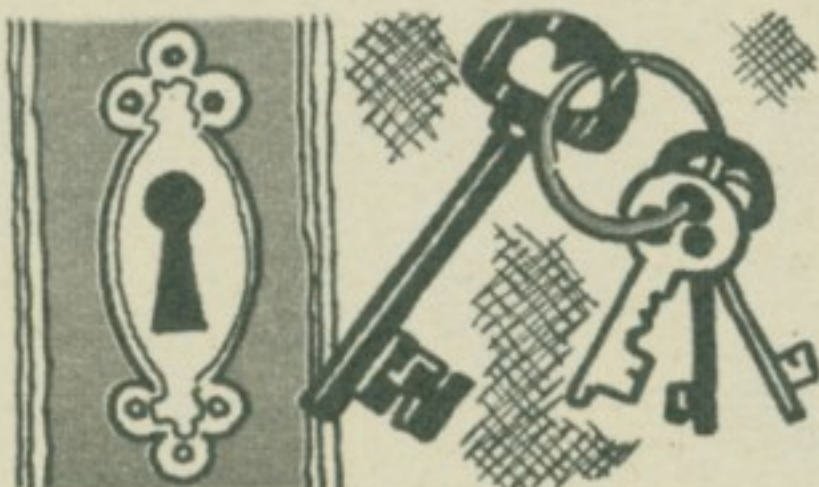
● чамац издубљен у деблу др-
вета зове се моноксилон. Име је
настало од грчких речи „монос“
— сам, једини и „ксилон“ — др-
во. Моноксилон је био главно
саобраћајно средство примитив-
них народа.

● све већи број пијанаца у све-
ту навео је многе земље да до-
несу посебне законе. Тако, на
пример, у Канади се пиће може

добити само у ресторану уз јело
и то за четвртину цене дате за
храну. У савезним америчким
државама Ајдахо, Ајова, Монта-
на, Орегон и Јутах за сваку боцу
пића мора се купити дозвола за
пиће која стаје један долар.

● стручњаци једне немачке фир-
ме направили су кључ од плас-
тике чија је отпорност једнака
металном. Предност овог кључа
над класичним је у томе што
он не прави никакав шум кад
се ставља у браву.

● два америчка психолога проу-
чавала су везу између сна жи-
вотиње и њеног понашања кад
је будна. На пример: мајмуни
бабуни су увек зле воље јер се
непрекидно боје леопарда и због
тога спавају само са једним зат-
вореним оком. Напротив, друга
врста мајмуна макаки, која спа-
ва у крошњама високог дрвећа,
не боји се непријатеља и због
тога мирно спава и мирољуби-
вија је.

● Грци и Римљани сматрали су
панталоне одећом варвара јер
су их носила племена на северу.
То мишљење дуго су задржали
и Византинци. Око 1200. године
Византинац Микета Акоминат с
пуно презира описује неког Ве-
нецијанца и каже да је „дебљи
но товљена свиња и има одећу
која му је саткана готово ујед-
но с кожом“.

● један јапански лекар, струч-
њак за ухо, грло и нос тврди да
постоји 40 разних начина хр-
кања.

● аустралијски кенгур прили-
ком доласка на свет није већи
од три сантиметра.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ШТА
ТЕ
МУЧИ,
СТРИ-
ЧЕ?

ПОКУШАВАМ ДА
СМИСЛИМ НЕКИ
НОВИ ПОСЛИБ...
АЛ' СКУП И
УНОСАН!

ДИЈАМАНТЕ МИ
НЕ ПОМИЊИ!
ЊИМА ВЕК
ОДАВНО ТРГУ-
ЈЕМ!

СХВАТАШ МЕ? ТРЕБА
ДА СМИСЛИМ НЕШТО
КРУПНО...
ШТО ЋЕ СЕ
ИСПЛАТИ-
ТИ!

А ШТА ЈЕ
ДАНАС
СКУПЉЕ И
УНОСНИЈЕ
ОД МЕСА!

МЕСО!
ТО ЈЕ ОНО
ПРАВО!

ПО-
СТАВ-
ЉАМ
ТЕ ЗА
СВОГ
ШЕФА
ПРОПАГАН-
ДЕ!

ИДИ КУБИ И
УЈУТРУ МИ ДОБИ
С РЕКЛАМНОМ
ПАРОЛОМ!

?!!
ИДЕЈА!?

СВИ...
СВИЃА
ТИ СЕ?

НЕ РАЗУМЕМ!
ИСПИШИ МИ
ТО КРУПНИМ
СЛОВИМА!

БАЈА ПАТАК
СОПТИМ МЕСО
ЗА ВАС!
РЕША ВАША
ЊЕМУ
КРТИНА
И
МАСТ!

Тачно у шест каменчић је ударио у прозор на мансарди. Био је то уговорени знак да акција почиње. Осуђеник се придигао у постељи и повирио кроз отворена врата: у ходнику никога. Стражар је малочас, после кратког нећкања, отишао да игра домина са економом, гестаповци неће наилазити све до седам. Брзо је извукао испод душека одело и револвер. За час је био спреман и скакућући на левој ноzi кренуо из собе. Наједном се окренуо према другом затворенику, гимназијалцу, коме је глава била сва у завојима.

— Видиш и сам, ја бежим — кратко му је објаснио Илија. — Ако можеш, пробај и ти. — Млади рањеник, заробљен недавно у борби с Немцима, с неверицом је гледао неколико секунди у Илију, а онда потрчао низ стме степенице болнице „Данило I“ у Цетињу.

„Колико ће мени бити потребно да тај исти пут претрем са сломљеном ногом“. — питао се Илија. „И да ли ћу та икад прећи?“

ЖЕНА У БЕЛОМ

Направио је још неколико корака и иза врата оставе, тачно како је план предвиђао, написао штаке. Невешто се ослонио на њих и упутио ходником. Код степеништа је пребацио штаке у леву руку, ослонио се на ограду и почео да се спушта према приземљу. На пола пута је застао. У сусрет му је долазила медицинска сестра!

Носила је неке чаршаве и кад га је спазила, стала је. Да ли га је препознала? „Ако викне, готов сам!“ помислио је бегунац и наставио да силази. Да би је заварео, притиснуо је кваку и упао у прву собу. Срећом, била је празна. Из ње се пребацио у другу, поново у ходник и најзад стигао у клозет на углу зграде одакле је било најлакше спустити се у двориште.

Одмерио је прозор. Вис је висок. Прикупивши сву снагу успео је да се попне на прозорску даску, а одатле помоћу штака спустио се у двориште. Већ је сав малксао, а тек га је чекала најтежа препрека — бетонски зид који се завршавао жичаном оградом. Последњом снагом рањеник се извукао горе, тачно до места где је мрежа била проваљена.

Најзад се нашао на улици. Тада је угледао дечака. Висок за своје године, црне коврцаве косе трачао је према њему са старим бициклом. Помогло му је да се попне и пријатељски му добадио:

— Ништа не брини, сад ћемо нас двојица...

Кренули су стрмом Иванбеговом улицом. На дечаковом лицу није било ни страха ни забринутости. Као да је у јесење предвечерје изишао да прошета лепим цетињским улицама а не да вози бегунца осуђеног на смрт кроз један од нај-

БЕКСТВО НА СТАРОМ БИЦИ

чуванијих градова зараћене Европе.

БЛОКИРАНИ ГРАД

Кад су Италијани 1941. дошли на Цетиње, понашали су се као код куће. Њихов краљ Емануел II био је црногорски зет и краљица Јелена издала им је наређење да се са Црногорцима, а посебно с њеним Цетињанима, опходе пријатељски. Али, није прошло ни месец дана а од пријатељства није остало ништа. После првих метака испалих на незване госте, Италијани су, у страху и бесу, опколили цео град. На свим брдима око Цетиња подигнути су бункери, постављене јаке посаде, а сам град, у ували, опасан је густом жицом. Између бетонских стубова разапета је жица висока преко три метра од које се косо спуштало неколико редова заплетене бодљикаве жице. Нико у Цетиње, сем чудом, није могао неопажено ући.

Па ипак, у малом граду, који ће у II светском рату дати четрдесет и осам народних хероја, дешавала су се и таква чуда. И под Италијанима и касније кад су власт преузели Немци и четници. И зато, кад је у једном неочекиваном контрападу Немаца, почетком априла 1944. заробљен Илија Вујовић, тешко рањени комесар једне чете Ловћенског одреда, одмах су и партизани и припадници покрета отпора у граду почели да кују планове како да га ослободе.

Док је лежао у самици затвора „Богданов крај“ увек су проналазили начина да му дотуре дукан, хлеб, прашкове и завоје, па чак и лекара који му је дао инјекцију против тровања! Међу тим, о бекству није могло бити ни речи — Илија је био непокретан.

ПОНУДА ГЕНЕРАЛА КАЈПЕРА

Пет месеци и 27 дана затвореник ћелије број девет коме је митраљез бучваљно пресекао ногу изнад колена остављен је на бетонском поду без икакве лекарске помоћи. Нога је била отекала, црна, рана се гнојила, цурила, појавили су се и црви. Спао је на 47 килограма.

Гестаповци који су га испитивали нудили су му најбоље лекаре у Берлину и

Ицо Јабучанин

официрски чин у нацистичкој војсци, ако им каже знаке распознавања, али — само су губили време. Два десет четворогодишњи младић је ћутао. Није се надао никаквом спасу и хтео је бар да умре као човек.

Последњи покушај Немаца да од рањеника нешто сазнају одиграо се 12. септембра 1944. У затвор је дошао лично генерал Кајпер, командант немачких трупа за Црну Гору. Љубазно је предложио затворенику да им исприча само нешто о тактици партизана, „иако они то већ знају“. Илија је остао при своме. После два сата неугодног разговора генерал га је упитао преко тумача:

— А шта бисте ви радили да сте ме заробили овако као ми вас.

— Исто што и ви — одговорио је Илија са пода. — Покушао бих да сазнам оно што ми треба, али вас не бих држао рањеног шест месеци и мртварио. Ја сам војник и за мене је метак.

А управо је ту била невоља. Стрелати човека на носилима, тиме се Немци заиста не би прославили. Стога је Кајпер наредио да се образује лекарска суперкомисија, па ако се утврди да повреда није тешка, заробљеник ће на својим ногама изићи на стрељање, а ако је стварно неизлечива, „обећао“ је Илији „предаћу вас вашим четницима“.

Немачким лекарима био је довољан самократак поглед на поврећену ногу. Главни међу њима намрштио се и брзо написао: „Отворен прелом бутне кости...“

Од тога часа, од 13. септембра, Илија Вујовић који је пребачен у болницу због прегледа, припадао је четницима. Шта је то значило

САМО ТРИ ЧАСА ПРЕ ИЗВРШЕЊА КАЗНЕ ДЕЧАК ИЦО ОДЛУЧИО ЈЕ ДА ИЗ БОЛНИЦЕ ОТМЕ ТЕШКОГ РАЊЕНИКА ОСУЂЕНОГ НА СМРТ.

сазнао је кад су га сутрадан ујутру посетила два по суровости чувена четника Мартин Ђулић и Марко Попивода. Овај други, после бујице погрдних речи, саопштио му је:

— Сутра у девет увече бићеш убијен!

НЕМОЈТЕ НИ ПОКУШАТИ!

Истог дана партизани су преко везе сазнали да је Илији Вујовићу изречена смртна пресуда и донели одлуку да нападну болницу.

— Само ћете узалуд изгинути! — поручио им је Илија. — Чува ме дупла стража, око болнице су митраљежи, бреде. Нешто ћу сам покушати!

Већ сутрадан, захваљујући јакој вези која је постојала између болнице и позадине, Илији је најпре стигао револвер са шеснаест метака, а затим, око два поподне, у собу је ушла млађа жена. После првог изненађења Илија је у њој препознао мајку Вељка Јабучанина. Пре тога видео ју је само једном кад је дошла да обиђе свог сина, гимназисту, који је, чим је дошао у партизана, одређен у Илијину чету и од тада није се одвајао од свог комесара.

— Илија — заплакала је Љубица видећи у каквом се стању налази. — Тебе ће убити. Мој муж Јоло и ја разговарали смо да нешто учинимо. Наш син Ицо смислио је да те изведе из града. Он има 13 година, али видећеш...

— Никако — побунио се Илија. — Знате ли каква га судбина чека ако га ухватите? Иста као и мене — метак.

— Ми смо му отац и мајка, и овако смо одлучили. — Узалуд је Илија одбијао, Љубица је била

упорна: — Знај да мали већ има готов план и од њега неће одустати. Само може направити веће чудо. Буди паметан. Ја сам ти, ево, донела одело, шајкачу, штаке ћеш добити касније, а Ицо ће те чека ти сутра у шест...

Кад се Љубица тог поподнева вратила у малу камени кућу у Херцеговачкој улици и саопштили син да је Илија пристао на бекство, нико у Цетињу није био срећнији од малог Јабучанина.

ПРИЛИКА ЗА ПОДВИГ

Откако је рат стигао, мир ни Ицо ништа око себе није могао да препозна. Његов отац, мајстор који је знао све око мотора и коме се он дивио, преполовио се од брига, мати као да је заборавила да говори само је шапутала, а ни брат Вељко није имао времена за њега. У школу се није ишло. Ни лопте више није могао да игра где хоће. Највећи део времена проводио

плакала. Малом Ицу је заприетио.

— Нико да ми не улази у собу. Убићу ако ми се помери пепељара!

Дечак је добро запамтио сваку реч и зарекао да ће се за све ово осветити.

Кад је сазнао да је Илија осуђен на смрт и да је одбио помоћ партизана, схватио је да је сад ред на њега. Овде старији не могу ништа. Одмах је саопштио родитељима своју одлуку:

— Пустите ме да изведем Илију Вујовића или ћу,

чала крај предњег точка и сметала им привожњи. Изненада, заборавио је на ту муку. Око петсто метара испред њих, крај Његошеве касарне, угледали су групу четничких официра и војника.

— Ако нас зауставе, брзо је реаговао Илија, — ја ћу пуцати, а ти бежи. — Дечак се увредио.

— Зашто кад и ја имам нож. Погледај!

У међувремену четници су се већ сасвим приближили. И тада, уместо да се склони украј пута, Ицо је потерао бицикл право на колону. Била је то заиста необична слика. Насмејани дечак који стојећи на педалама вози младића са чудно испруженом ногом! Као да се неко шали. Из колоне неко је чак и поздравио Илију који је имао војничку капу.

— Да знају кога поздрављају — насмејао се Ицо гласно чим су одмакли који метар.

Читава два километра прошли су кроз град, а онда, на месту где је Ицо открио да нема жице, кренули су расквашеним пољем.

Точкови су до пола упадали у меку земљу. Напредовали су педаљ по педаљ.

— Бежи! — наредио је Илија у једном тренутку де-

чаку. — Сад ће они за нама. — Ицо бициклом није могао даље, али није хтео да остави бегунца. Продужио је напуњајући се још неколико метара, па су бицикл бацили иза жбуна купина. Илија је наставио да пузи кроз трње, а дечак му је помагао. Иза рањеника је остајао црвен траг.

— Ја више не могу — једва је изговорио Илија. — Иди у Ђеви До и обавести партизана.

— Нећу те оставити — није пристајао Ицо.

— Не буди луд. Ја се сам не могу извући на брдо, ти ме не можеш изнети...

— Нећу и готово.

— Срам те било — покушао је Илија опробаним лукавством старијих. — Ти се бојиш мрака и зато нећеш. — Успело је. На ове речи дечак је устао и потрчао. — Не заборави, — добацио је Илија — кад се враћаш лозинка је: „Мрак“.

... Илија је извукао револвер и чекао. Из даљине је чуо немачке гласове.

Није прошло ни пола сата од Илијиног бекства а цело Цетиње је алармирано. Блокирани су сви прилази. Патроле су кренуле у свим правцима. Једна је стигла у поље и налазила се испод Илије на педесе-

так метара ваздушне линије.

Груби гласови били су све ближе, а партизана нема. Рањеник је пузао навише и извукао се сигурно још педесетак метара. Одједном, зачуо је гласове изнад себе. Зашто не кажу лозинку?

— Илија, где си, што ћу тиш! — зачуо је дечји глас. Тек тада се одазвао и већ после неколико тренутака група наоружаних људи била је поред њега. Подигли су га на рамена и повукли горе.

— А што ниси рекао знак? — упитао је Илија дечака.

— Заборавио сам га — сав задуван одговорио је Ицо трчкајући на крају колоне.

ДВЕ МАЈКЕ

На Шпадијеровом врху чекала их је цела чета из Косијера спремна да прихвати борбу ако устреба. Попели су Илију на коња и кренули у брда. Што даље од Цетиња. Тек у селу Марковини, у кући Илијиних родитеља, могли су да се веселе успешном бекству.

... Сутрадан је у Марковину стигла Љубица. Обавештена о њеном доласку у сусрет јој је кренула Илијина мајка. Обе су заплакале и пољубиле се, а кад се мало прибрала Илијина је упитала Ицову.

— Реци ми како си могла да жртвујеш свог сина за мо?

— Ти имаш само једног а ја два — одговорила је Љубица. — Срећом, обојица су нам жива.

★ ★ ★

Илија је пребачен до Никшића а одатле авионом у Бари, па у Гравину. Савезнички лекари су га оперисали и следеће године вратио се у ослобођено Цетиње. Ту се срео са својим спасиоцем Ицом који је већ био искусан ратник иако му је било тек четрнаест година!

— Ни сад не могу да верујем како сам успео да побегнем — каже данас Илија Вујовић. — Да није било Ица, одавно бих био мртав. Дошао је да ме спасе а није ме ни познавао!

Ицу се, међутим, није дало да уради све што је замишљао да ће стићи у животу. Непосредно по завршетку рата он је упућен на школовање у Чехословачку. Кући су стизала сведочанства о одличном успеху, фотографије с фудбалских утакмица. Изненада, разболео се и 24. маја 1948. чехословачка влада известила је родитеље да њихов син, и поред свих напора лекара, није могао бити спасен. Касније су посмртни остаци Ица Јабучанина пренети специјалним вагоном из Прага и сахрањени на Цетињу.

В. Смиљанић

ИЖЛУ

је читајући и маштајући како да направи неки подвиг. Једно време озбиљно се носио мишљу да дигне у ваздух муницију у згради Вановине и Војној легацији, али гориво није могао да пронађе. Њему су давали све неке неважне задатке: да чека за воду на бунару у Доњем пољу, да иде по млеко код деде који је држао две козе. Истина, понекад би му мајка поверавала да однесе неки пакет за партизана, али шта је то било.

Кад је Вељко кренуо у партизана, хтео је и он, али нико то није озбиљно схватио. Истог дана у њихову кућу уселио се насилно четнички командант Марко Попивода. Да не би било забуне ко је одсад овде господар, чим је дошао, ударио је Ицовог оца, а затим и мајку зато што је зз-

кунем вам се, кад сви заспите, убити Марка Попиводу! — Мајка и отац су се погледали.

ТО ЈЕ НЕКА ШАЛА

Дуго је Љубица те ноћи остала за шивањем машинном. Спремила је сину нову блузу, преправљену од очеве, дугачке панталоне и ципеле за два броја веће. Ако погине, да не буде у старом, а ако остане жив, да има у чему да расте.

Док су се спуштали низ брдо Иванбеговом улицом, поскакујући по неравној цести, Илија је схватио да је погрешно што је молио да му утегну ногу у шину. Укочена, сада је штр-

лица луцкастих БР. 13

САД
КЕМО ДА
ПРИМЕНИМО
СТРАТЕШ-
КИ ПОТЕЗ
СЕДАМ-
ДЕСЕТ
ШЕСТ
!

ОН ЈЕ ТОЛИКО
ВРЕМЕНА ПРОВЕО
ПРЕД ОВИМ
ВРАТИМА ДА ЈЕ
ПОТПУНО
ПОДИВЉАО!

ВИДИШ ЛИ САД ДА СЕ
НЕ ИСПЛАТИ ПЛАЧКАТИ
РИБАРНИЦУ!

МАМА, КАЖИ „ДРАГИЧ-
КА“! ВИШЕ НЕ МОРАШ
ДА СЕ МУЧИШ И ДА
БРИШЕШ ПРАШИ-
НУ С ЛУСТЕРА!

КАД
БОЉЕ ПО-
ГЛЕДАШ, ОВАЈ
ЛИСТ
НИЈЕ НИ
ТАКО
МАЛИ!

ДЕ, ДЕ... НЕ ПЛАНИ!
ВИДЕБЕШ, ИПАК ЋЕ
СВЕ ЛЕПО ДА СЕ
ЗАВРШИ...

ГРРР! ВЕК САМ ВАМ
РЕКАО ДА МИ НИСУ ПО-
ТРЕБНЕ ПАНТАЛОНЕ КОЈЕ
ЋЕ ЧУВАТИ ЦИПЕЛЕ
ОД БЛАТА!

ДРУГЕ ГАЗДАРИЦЕ ОД
НАС САМЦА ТРАЖЕ
САМО ДА БРИШЕМО
НОГЕ!

КАД ДРУГИ ПУТ
ПОТКИВАТЕ КОЊА
САЧЕКАЈТЕ ДА ПРВО
ПОДИГНЕ НОГУ!

ПОНАВЉАМ ВАМ
ДА НИСТЕ НА
ФУДБАЛСКОЈ
УТАКМИЦИ!

ОТКУД ВАМ ТА ИДЕЈА
ДА СЕ МОЈЕ ПОМОРАЊЕ
ОСУШИЛЕ?

НАСТОЈНИК

ВОЛЕО БИХ
ДА ЗНАМ ШТА
ОВАЈЕ
ТРАЖИТЕ?!

1987
F. B. J. C. E. L.

ТРЕЋА ФЛОТА ТОНЕ

НИ НАЈИСКУСНИЈИ
ПОМОРЦИ НИСУ
ВИШЕ ВЕРОВАЛИ
ДА СЕ СТИХИЈА
МОЖЕ САВЛАДАТИ

Познат код неких народа као „чудовиште“, „ветром напуњен облак“, „велики ветар“ или „у котур савијена змија“, тајфун је једна од највећих несрећа које могу да задесу човечанство. Овај веома јак циклонски или оркански ветар, сличан торнаду и урагану, јавља се обично у летњим месецима, од јула до октобра, у морима источне Азије. Осмог октобра 1881. године снажан тајфун захватио је јужни део Кинеског мора и однео 300.000 становника Индокине! Само годину дана касније циклон који се појавио над Индијским океаном, протежући се на север, а затим на исток, сручио се на густо насељени Бомбај. У страшној олуји погинуло је 100.000 људи.

Један од таквих ветрова захватио је у II светском рату америчку Трећу флоту, код Филипина.

пре су се обрушили на носач авиона „Квоцалејн“. Брзина којом је ветар дувао повећала се на 220 километара на час!

Тајфун је показао своју снагу на главном делу флоте око поднева. Бродови 38. оперативне групе, која се налазила у саставу Треће флоте, били су разбацани на површини од 80—100 километара и узалуд су команданти покушавали да их врате на одређени курс.

ПЛАМЕН НА НОСАЧИМА

На палубама бродова-носача лежали су у кршу авиони, заједно са својим платформама. Посада коју је ветар немилосрдно љуљао и засипао водом била

бродовима са којима је радио-веза могла још да се успостави да се 38. оперативна група налази у центру тајфуна и издао наређење да се курс промени. Али, нико више није могао да предвиди правац којим ће се тајфун даље кретати. Због тога је ова промена курса неке бродове одвела у позадину олује док су јој други кренули у сусрет.

На носачима авиона које је предвече тога дана тајфун заробио догађало се нешто неописиво: ветар је ковитлао авионе, ударао један о други, и, запаљене услед експлозија резервоара са горивом, рушио у море.

У току ноћи већи број бродова успео је да се извуче из подручја кроз које је харао тајфун. Успостав-

захватио свом онагом кренули су у помоћ осталима. После готово два дана и две ноћи страшне олује америчка Трећа флота била је растурена на површини од неколико хиљада километара.

Из мора које је још беснело спасилачке екипе извлачиле су преживеле. Наилазиле су на појединце или на групе људи који су се последњом снагом држали на површини.

Три разарача, „Хал“, „Монеган“ и „Стенс“, потонули су. Тешко је оштећено три наест бродова а сто четрдесет и шест авиона ветар је „одувао“ у море. Овај тајфун усмртио је осам стотина морнара!

Крстарица „Њу Џерси“, на којој се налазио адмирал Хелси, прешла је за време ове олује седам стотина километара! Велики део пута била је препунте-

Рано ујутро 17. децембра 1944. године, после операција на острву Миндоро, бродови америчке Треће флоте окупљали су се у водама Филипинског мора. Требало је, пред предстојеће битке за Лузон, да напуне резервоаре горивом.

Ветар је тога јутра дувао брзином 50—60 километара на час. Високи таласи ударили су о бокове бродова и љуљали их на немирном мору што је отежавало преузимање горива са носача авиона.

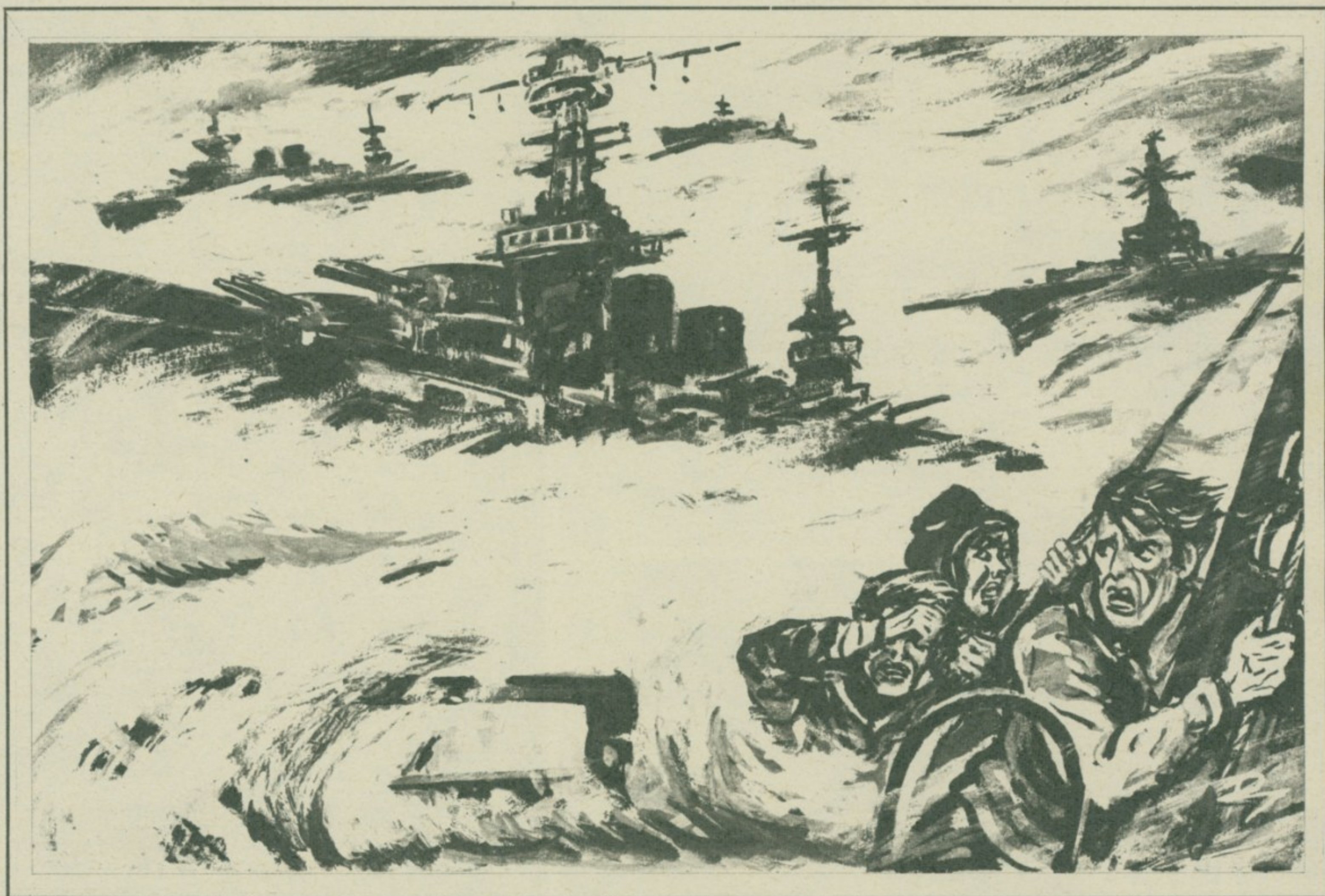
Око подне таласи су постали тако снажни да је адмирал Хелси, плашећи се да би могло доћи до судара бродова, наредио да се флота покрене. Бродови су добили нова одређишта на којима је требало да се одрже до следећег јутра.

ПЛОВИДБА БЕЗ КУРСА

За то време синоптичари и аеролози покушавали су да одреде временске прилике. Иако су неки претпостављали да би јак ветар ускоро могао да се претвори у страшну олују, ништа није поуздано показивало да је та бојазан оправдана.

Два часа пре поноћи притисак је опао на 755 мм, док је ветар дувао брзином од око 45 километара на час.

Адмирал Хелси је, слушајући се подацима које је добио од својих синоптичара, одређивао курс бродова. Нико још није ни слутио да је у синоптичким извештајима дошло до озбиљне грешке и да добар

део флоте плови у сусрет тајфуну.

Ујутро 18. децембра ветар је побеснео. Дувао је брзином преко 100 километара на час и није било ни каквих изгледа да ће се ускоро смирити. Напротив, постајао је све јачи и више није било сумње да се ради о тајфуну.

Огромни таласи, високи око двадесет метара, нај-

је потпуно беспомоћна. Чинило се да су се небо и море слили у једно: вода је била свуда — доле и горе!

Међу хиљадама морнара ни они најискруснији нису више веровали да се стихија може савладати. Свака борба била је безнадежна и команданти су препуштали бродове ветру.

Око један час по подне адмирал Хелси саопштио је

љана је радио-веза, најугроженији, разарачи и носачи, тражили су помоћ.

ОСАМ СТОТИНА ПОГИНУЛИХ

Кад је ујутро 19. децембра бура почела да се стишава, отпочело је трагање за бродоломницима: авиони и бродови које тајфун није

на страшној стихији ветра и воде.

Војно ваздухопловство САД води данас сталну контролу временских прилика у овом делу света. У одређеним временским размацама из америчке базе „Андерсон“ на острву Гуам полаћу авиони — извиђачи тајфуна.

П. А.

ЛАВ ИЗ ЈАСНЕ ПОЉАНЕ

ТАЈНА ЗЕЛЕНОГ ШТАПА

РОДНА КУЋА — На слици је јужна фасада куће у Јасној Пољани, недалеко од града Туле у СССР, у којој је 28. августа 1828. године рођен Лав Николајевич Толстој. У њој је велики писац провео највећи део живота, ту је стварао своја најбоља дела и примао пријатеље, међу којима су били Тургенев, Чехов, Горки, сликари Крамски, Рјепин, композитор Танев и многи други.

ВОЛЕО ЈЕ ОД ДЕТИЊСТВА — Толстојев пријатељ Рјепин насликао је портрет савног писца у његовој омиљеној фотељи и назвао га „Толстој слуша музику“. Још као дечак Лав Николајевич је волео да дрема у ружичастој фотељи свога деде, да у њој сањари, чита или слуша музику. „Музику волим више од свих осталих уметности“, говорио је писац. „Било би ми веома тешко да се растанем од ње због осећања које она у мени буди“. И заиста, дела Моцарта, Бетовена, Шопена и руске народне песме често би до суза гануле Толстоја.

ЗА МУЗИКУ И ЧИТАЊЕ — Најпространија соба у кући била је трпезарија која је истовремено служила као салон и сала за концерте. У њој је 1889. године први пут изведена Толстојева комедија „Плодови васпитања“. Уобичајено је било да се у овој соби окупља цела породица и да проводи вече слушајући музику или одломке из најновијих дела Толстоја и његових пријатеља. Ту је 1895. године Толстој прочитао и прва поглавља „Васкрсења“.

РАДНА СОБА — Лав Николајевич Толстој радио је у скромно опремљеној соби. Једини намештај чинили су писаћи сто, стари диван и неколико полица са књигама филозофског, религиозног и историјског садржаја. На зидовима су биле фотографије Толстојеве породице и блиских пријатеља а изнад писаћег стола налазило се неколико старих литографија са сценама из Рафаелове Мадоне из Сан Сиса. У овој соби Толстој је написао дела: „Младост“, „Брачна срећа“, „Поликушка“, „Хаџи-Мурат“, „Посмртни записи Федора Кузмича“, „Не могу више да ћутим“... Ту је Толстој провео последње часове и написао опроштајно писмо својој жени Софији пре него што је заувек отишао из Јасне Пољане у ноћи 28. октобра 1910. године.

РИБЊАК - КЛИ ЗАЛИШТЕ — На граници Толстојевог имања и села Јасна Пољана налазио се велики рибњак који је зими служио и као клизалиште. Толстој је волео да се клиза и врло успешно је изводио и најтеже фигуре. Осим овог, на имању се налазило још неколико рибњака, чијим је обалама писац радо шетао.

КАЛИНОВ ЛУГ — Од ивице Абрамичеве шуме простирала се највећа ливада на имању, Калинов луг. У време косидбе Толстој се често са кћерком Маријом и сином Иљом при друживао косцима. „Наш отац је добро косио и скоро да није застајао за осталима мада је по његовом ознојеном лицу било очигледно да је уморан“, записао је Иља.

ЛОВИО СА ТУРГЕЊЕВОМ — Толстој је много волео брезу па је уз помоћ баштована Абрамича између 1873. и 1881. године засадио читаву брезову шуму. Само велико невреме могло је да спречи писца да не прошета омиљеном шумом и обалама реке Воронке која је протичала кроз имање. Понекад је у пратњи Тургенјева ловио шљуке по брезовим шумама Јасне Пољане.

У СЕНЦИ СТАРОГ ХРАСТА — У својим „Сећањима“, писаним 1903. године па и касније у свом тестаменту, Толстој је писао да жели да га сахране без икаквих религиозних обреда на месту где је као дечак са старијим братом Николајем тражио зелени штап, за који су веровали да скрива тајну људске среће. После смрти великог писца, 7. новембра 1910. године у Астапову, његово тело пренесено је у Јасну Пољану и сахрањено у старој храстовој шуми коју је Толстој необично волео.

Слајдови посредством совјетске агенције АПН

ДОКТОР ЈЕ БИО НЕВИН

Одбегли затвореник са Ђавоље острва захтевао је да му из цуниле донесу неке шрабе. Чај који је од њих направио брзо је деловао.

Ака измаглица диза-
ла се изнад мора. У
ваздуху, мирис соли
мешао се са тешким зада-
хом на копну.

Из шуме палми на обали
изронише три полунага чо-
века, тетурајући се под те-
шким теретом који су но-
сили. Пошто су га бацили
у море уморно су се спу-
стили на влажан песак. Већ
данима они су од изласка
до заласка сунца бацали
лешеве у море, у близини
градића Ирапе.

Велика несрећа задесила
је полуострво Парија у Ве-
нецуели: за само три не-
деље 7000 људи умрло је
од тропске грознице. Иста
судбина чекала је још не-
колико стотина преживе-
лих становника.

Свештеник, отац Арниас
Селес, уздахнуо је када је

ставио руке на рамена дво-
јице младих рибара који
су му помагали. Знао је да
су обојица почели да осе-
ћају прве симптоме страш-
не грознице која је и нај-
снажније људе за само не-
колико часова претварала
у праве руине. И сам је
почео да их осећа. Болест
није имала милости ни пре-
ма коме. Само чудо могло
је да спасе становнике по-
луострва.

ЈА САМ ЛЕКАР

Селес је уморно склопио
очи и сагао главу. Ко зна
колико би дуго тако остао,
кличећи на песку, да га
одједном један од рибара
није зграбио за руку.

— Оче, погледај! — уз-
викнуо је човек.

Напрежући кратковиде
очи, Селес погледа према
мору: кроз јутарњу маглу
назирао се чамац који је
пловио према њима. Када
се сасвим примакао обали,
из њега су искочила петор-
ица људи и почела да га
извлаче из воде.

Селес хитро устаде и
потрча да помогне дошља-
цима. По њиховом изгледу
и поцепаној одећи закључи-
о је да су бегунци из
француског затвора на Ђа-
вољем острву у суседној
Гијани.

Ватра, ћебад и топла чор-
ба, вратили су бегунце у
живот. Један по један кад
су се мало повратили од
исцрпљености, запрепаш-
ћено су зурили у страشان
призор пред собом: свуда
око њих земља је била по-
кривена надутим лешевима.
Без иједне речи, четвор-
ица бегунаца одједном су
потрчали на обалу и гур-
нули су чамац у воду и
снажно завеслали према
пучини. Не обазирјући се
на своје другове који су
безглаво бежали, висок мр-
шав човек, неодређених го-
дина, остао је поред ватре.
Дршћући испод танког ће-
бета, полако је сркао чорбу.

Рибари и отац Арниас
немо су га посматрали. Че-
кали су да човек први про-
говори. Најзад, окренувши

се према свештенику, не-
познати упита:

— Говорите ли францус-
ки?

Селес је климнуо главом.
— Зовем се Буграт, Пјер
Буграт — наставио је до-
шљак. — Можда вам мо-
гу помоћи... Ја сам лекар.
— Ђутао је неколико тре-
нутака, као да пребира по
успоменама а онда, тужно
се осмехнувши, обратио се
Селесу:

— Мислим да је најбоље
да вам одмах кажем да
сам на Ђавоље острво пос-
лат као убица.

Селес устаде и пружи
му руку, коју човек чвр-
сто стисну.

Иако је провео 23 дана
на отвореном мору, у ма-
лом чамцу, без хране и во-
де, Буграт се одмах дао на
посао. Прегледао је прежи-
веле становнике и, пошто
се распитао о томе какве
тегобе осећају, задовољно
се осмехнуо. Био је сигу-
ран да им може помоћи.
Наиме, Буграт који је до
хапшења обављао лекар-
ску праксу у Марсеју, у
Француској, годинама се
бавио проучавањем троп-
ских болести. Грозница ко-
ја је харала полуострвом
није му била непозната.

СПАСЕНИ - СУ

Прво се распитао које
све биљке расту у околини
а онда набројао неколико
које су му биле потребне
за справљање лека. Људи-
ма, већ спремним на нај-
горе, било је тешко да
поверују. Ипак, сви који су
могли да се држе на нога-
ма почели су да претражу-
ју цунглу и скупљају тра-
ве, лишће и корење које
је Буграт тражио.

Предвече, у великом, гвоз-
деном лонцу Буграт је ку-
вао лековито биље. Када се
смеша охладила, уз Селес-
ову помоћ свака три часа
делио је болесницима по
литар текућине. Тако целу
ноћ и следећи дан... Тре-
ћег дана људи су се већ о-
порављали. Откад су поче-
ли да узимају Бугратов чај
није више било ниједног
смртног случаја.

Непознати човек, бегунац
из француског затвора на
Ђавољем острву, донео је
спас сиромашним становни-
цима полуострва и они су
му били захвални. Нико га
није питао какав је злочин
починио, ни одакле је до-
шао.

Пјер Буграт био је осу-
ђен 1924. године на дожи-
вотну робију, под оптуж-
бом да је у својој ордина-

цији у Марсеју убио једног
од пацијената. Његова тврд-
ња да је невин није му мно-
го помогла. Суд га је про-
гласио кривим и послао у
затвор на Ђавољем острву,
у Француској Гијани.

Када је стигао на ово по-
злу чувено острво, сазнао
је да је затворски лекар
дао оставку и вратио се у
Француску. Тако је Пјер
заузео његово место. Три
године неуморно је радио
под веома тешким услови-
ма. Његово познавање троп-
ских болести било је овде
од непроцењиве користи, не
само затвореницима већ и
чуварима.

НАЦИОНАЛНИ ХЕРОЈ

Све време боравка у за-
твору, Пјер је настојао да
преко свог адвоката у Мар-
сеју обнови процес. Али, из-
гледало је да ништа не мо-
же променити одлуку Фран-
цуског министарства прав-
де. Због тога је Пјер решио
да учини немогуће — да
побегне са добро чуваног
острва, које је лежало не-
колико километара од оба-
ле Француске Гијане. Са
још седморицом затворени-
ка недељама је поправљао
стари чамац који су таласи
избацили на обалу.

Једне ветровите, кишне
ноћи мала група бегунаца
отиснула се на море. Већ
другог дана пловидбе зах-
ватила их је јака бура у
којој су тројица изгубила
животе. Остале је морска
струја донела до обале по-
луострва Парија.

Када су француске влас-
ти сазнале да један од бе-
гунаца са Ђавољег острва
живи на Парију, одмах су
упутиле званични захтев да
им Пјер Буграт буде вра-
ћен. У исто тако званичној
ноти влада Венецуеле је од-
лучно одбила француски
захтев — јер Пјер Буграт
је постао њен национални
херој.

Остатак живота Пјер Буг-
рат провео је у Ирапи. О-
женио се мештанком, добио
петоро деце и подигао малу
болницу на полуострву. И
даље је посредством свог
адвоката настојао да обно-
ви суђење, али, без успе-
ха. Чак и када је 1962. го-
дине умро, он за француску
владу није био ништа
друго до — одбегли убица.

Хиљаде људи који су ду-
боко поштовали Пјер Буг-
рата дошли су из свих кра-
јева Венецуеле да одају пос-
ледњу пошту свом добро-
твору, чије су последње ре-
чи биле: „Ја сам невин!“

О. В.

ИГРЕ У СОБИ

САМО КАЖИПРСТОМ. — Во ђа игре стави на сто различите предмете распоређене у три групе. У првој групи треба да се нађу предмети који се пипањем (само кажипрстом) лако могу препознати. Ако их играч завезаних очију препозна, добија један бод. Препознавање предмета из друге групе доноси два бода, док предмети из треће групе треба да буду тежи за препознавање јер доносе пет бодова.

Да вам помогнемо: за прву групу можете одабрати, на пример, гриз, со, шећер, које ћете ставити у мале гомиле на папирне хартије. У другој могу бити нож за сечење хартије и обичан нож, који се пипањем тешко разликују. Трећа, наравно, је најтежа. Победник је играч који препозна све предмете из све три групе.

РЕЂАЊЕ ПОЛМОВА.

— У овој игри број играча није одређен, мада је игра занимљивија што је више учесника. Игра почиње тако што један од играча каже било коју реч, на пример, „кућа“. Играч до њега додаје реч „кров“, следећи повећује та два појма и каже „тв — антена“. Затим остали додају „телевизија“, „филм“, итд. док се сви не изређају. Играч који не нађе одговарајућу реч, или каже реч која нема никакве везе са претходним појмом, испада из игре.

СКРИВАЛИЦА. — Ова игра у соби погодна је кад је напољу ружно време. Број играча није ограничен, само на почетку игре они треба да се договоре ко ће бити вођа. Његов задатак је да изабере три предмета различита по величини, на пример: кишобран (или већу торбу итд), затим мању књигу (или четку итд.) и на крају прстен (или лоптицу, наруквицу итд), да их покаже осталим играчима а затим сакрије у истој одаји. Победник је играч који успе да пронађе сва три предмета. Он постаје вођа и његов задатак је да изабере три друга предмета и места на која ће их сакрити.

ВЕЛИКИ СТРАХ

Бомбардери над Ужицем

(Хонорар: 120 дин.)

Крајем септембра 1941. године Ужице још није било ослобођено. Партизанске јединице налазиле су се већ на домаку града. Немци су се повлачили. Покушали су да се пробију према Чачку и Краљеву, али партизани су запосели Овчарско-кабларску клисуру и пресекли им пут. Водила се страшна борба; са стрепњом сам ослушкивао експлозије бомби и штектање митраљеза.

Једног од тих немирних дана отац ме је повео у шуму иза наше куће, да крешемо брст за стоку коју је требало нахранити.

Почели смо од великог хрasta, зараслог у купине и трње, на самој ивици шуме. Узварао сам се уз стабло, а онда ми је отац додао секиру. Закачио сам је за руку и отпузао до крошње где сам почео да крешем гране. Отац је остао доле да их скупља. Одједном, чуо сам авионе чије се брујање све више приближавало. Није прошло дуго и угледао сам их: по три авиона у три групе летела су високо изнад моје главе надлећући Ужице.

Помислио сам, не знам

зашто, да лете са истока према југу и да се враћају у своје базе негде у Италији. Али, авиони су се изненада окренули и почели да круже над Ужицем.

— Бомбардоваће! — повикао је тата. — Силази одозго!

Као да нисам чуо очеве речи, стајао сам у крошњи хрasta и нетремице их пратио. Завијали су злокобно, плашили ме. После другог или трећег круга један од авиона излеће је из групе и стрмоглавио се, тако нагло да ми се учинило да ће ударити о земљу и разбити се. За њим је кренуо други, па трећи... Отпочеле су страховите експлозије бомби од којих је земља подрхтавала.

Прво су ударили на складиште муниције у Крчагову, а онда наставили да круже у широком луку и даље избацујући товар који је доле, испод њих, уништавао све што му је било на домаку. Летели су ниско, страховито тутњали изнад моје главе и мени се чинило да ме пилоти виде. Очекивао сам сваки час да ме експлозија разнесе, и мене,

и хрast, и тату доле на земљи.

Као да је бомби понестало, експлозије су се смириле. Али, сада је отпочело митраљирање. Припијао сам се уз стабло и, како су се авиони окретали изнад мене, тако сам се и ја увијао око хрasta, и заклањао главу.

— Силази! — чуо сам опет оца.

Тек сад сам га послушао: почео сам вртоглаво да се спуштам низ хрast не обраћајући пажњу на избочине од одсечених грана које су ми по телу остављале крваве бразготине.

На два-три метра изнад земље бацио сам секиру и пустио да се стрпоштам у трње.

Кад се најзад све умирило, отац и ја смо се извукли из трња и, бледи од страха и изгребани по лицу и рукама, одахнули.

— Проклете штукe! — рекао је отац гледајући за авионима који су се губили из вида.

Сутрадан, отишао сам у партизане.

Добривоје Стјеповић,
учитељ, Севојно,
Х. Дејовића 43

За трен ока
милана је
преко мог лица и
бацила се на
Милана.

Кобра

(Хонорар 150 дин.)

Мени и Милану, мом старијем брату, то није било први пут да се мало удаљимо од куће. Живели смо у једном малом насељу између Ливингстона и Мазамбуке, у далекој Замбији, где се наш отац налазио на раду. Ненавикли на страшне опарине, уобичајене за ово поднебље, нисмо могли да се смиримо дуго на једном месту па смо често тумарали унаоколо, држећи се подаље од дунгле од које нас је делило нешто више од једног километра.

И тога дана, осмог августа 1967. године, Милан је трагао за биљкама које је окупљао за свој хербаријум. Ја сам заостао за њим, нисам био баш вољан за шетњу па сам се спустио на траву да мало одремам.

Кроз полусан осетио сам нешто тешко и хладно на ногама. Ошамућен од тропске жеге придигао сам се да видим шта ме то притиска и следио се од ужаса: на мојим ногама лежала је краљевска кобра — најопаснија отровница дунгле.

Знао сам, ако је узнемирих, њени отровни оштри зуби брзо ће се зарити у моје тело! Заустављајући дах, полако сам спустио главу на земљу и, укочен од страха, остао

сам да лежим. Да несрећа буде већа, руке које сам држао, длан уз длан, испод главе, почеле су да ми трну. Мораћу да се померим па шта буде.

Славиша Стојковић

Померио сам се, и кобра се покренула. Подигла је главу и предњи део трупа, као да испитује околину. Очајан, купао сам се у зноју и, кад су нам се погледи сусрели, било је само питање тренутка кад ће ме напасти.

Док је рачвастим језиком палачала лево-десно, мислио сам да ми је дошао крај. Затворио сам очи очекујући најгоре. Нисам могао дуго тако да издржим и, кад сам поно-

Како су авиони надлетали, тако сам се ја окретао око хрastовог стабла.

У бунару

(Хонорар: 120 дина.)

Кад сам те недеље са оцем стигао стричевој кући у Бере код Титограда, мој рођак Жарко још је био на паши. Чим су ми показали ливаду на којој је чувао стоку, пожurio сам да га пронађем.

Кренуо сам кривудавим сеоским путем намјеравајући да скренем негдје ку да бих могао најбрже стићи до Жарка. Радујући се што ћу га поново видјети, размишљао сам како да га изненадим. Уто сам на њиви, крај пута, налетео на неке даске и разбацано камење. Стриц је ископао бунар и, док га не заврши, набацио двије-три даске преко отвора. Дубоко доље свјетлупала се вода.

Хтио сам само да каменчићима које сам почео да убацујем унутра провјерим колико је дубоко кад се то догодило: одједном, изгубио сам тле под ногама. У истом тренутку нешто ме је пресјекло у грудима, крикнуо сам, замлатарао рукама гребући по камењу на зидовима бунара и — бућнуо у воду. Био сам на смрт претрављен.

Послије првог шока лакнуло ми је од сазнања да није дубоко и да се нећу удавити. Али, тек тада су муке почеле.

Узалуд сам грабио рукама по клизавом камењу.

У води до врата, покушавао сам да нешто учиним, да се помјерим одатле. Зидови бунара били су обложени неравним камењем па сам имао за шта да се ухватим. Мислио сам да ћу се тако некако извући. Послије неколико очајничких покушаја, схватио сам да је то узалуд. Успио сам само да напипам ногама шупљине

између камења и да се, забадајући их унутра, само мало извучем из воде. Отвор, високо горе изнад мене, био је недостижан.

Једва задржавајући сузе, почео сам да дозивам у помоћ, прво Жарка, па стрица, тату. Ништа! У почетку ми је било страшно од тога што сам тако одједном упао у неки мрачан бунар, у воду, што сам се изгребао и изубијао. А сада, у мене се увлачио паничан страх да ме ту нико неће пронаћи.

Никада се тако нисам нашао у шкрипцу из којег је требало сам да се извлачим. Размишљао сам грозничаво, долазило ми да плачем, и плакао сам, а онда се опет враћао на исто: како да се извучем одавде. Поново сам покушао, по ко зна који пут, да се некако узверем грабећи прстима избочине и шупљине између камења. Само сам се клизао и рањавао прсте и лактове. Дуго сам јецао.

Тада ми се учинило да чујем како говеда пролазе поред бунара. То се можда Жарко враћа кући, понадао сам се и почео да вичем што сам јаче могао:

— Жаркооо! Жаркооо! Горе се зачуо бат кората и Жарко је провирио у бунар.

РЕКОРДИ

НАЈТЕЖИ, НАЈВЕЋИ, НАЈСКУПЉИ...

● **НАЈСТАРИЈИ АУТОМОБИЛ** конструисао је Белгијанац Фердинанд Вербист у 17. веку. Сматра се да је на идеју да направи аутомобил дошао кад је прочитао опис парне машине објављен 1629. године.

● **НАЈСТАРИЈИ ГРАДСКИ АУТОБУС** пуштен је први пут у саобраћај 12. априла 1903. године у Сасексу, у Енглеској.

● **НАЈДУЖИ ТРОЛЕЈБУС**, дугачак 17 метара и 37 сантиметара, који може да превезе 200 путника пуштен је у саобраћај маја 1959. године у Москви.

● **НАЈДУЖА АУТОБУСКА ЛИНИЈА** је она која иде од Мајамија до Сан Франциска у САД. Дугачка је 5213 километара и аутобус овај пут прелази за 81 час и 50 минута.

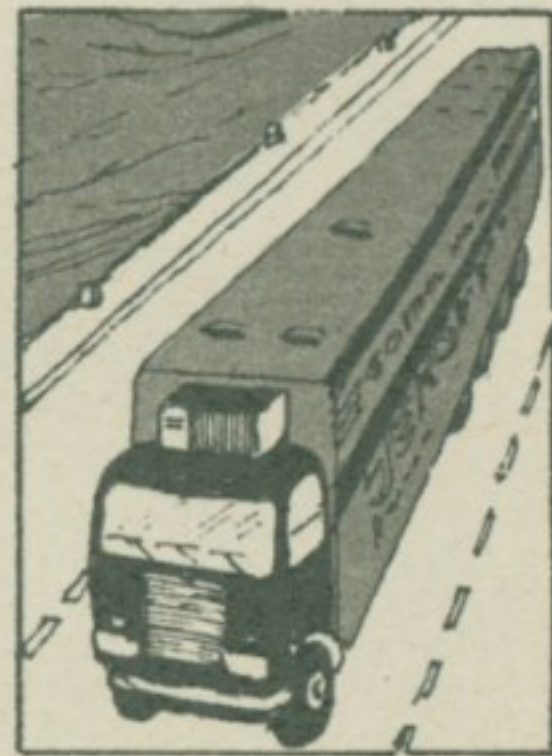

● **ДОСАД НАЈТЕЖЕ ВОЗИЛО** је марион-8 које се креће помоћу гусеница а коришћено је за преношење ракета Сатурн-5 до места лансирања у васионском центру Кејп Канаверал у Флориди. Возило је дугачко 39 метара и 92 сантиметра а широко 34 метра и 74 сантиметара. Возило може да понесе оптерећење од 9000 тона.

● **НАЈВЕЋИ АУТОМОБИЛ** произведен је у Француској 1927. године. То је возило „бугати ројал“ тип 41, познат и као „златни бугати“. Досад је направљено само шест оваквих бугатија од којих су неки и до данас сачувани. Први „бугати ројал“ имао је осам цилиндара и био је дугачак 6 метара и 70 сантиметара.

● **НАЈДУЖИ КАМИОН** типа М-200 Лектра-Хол направљен је у Фортворту, у Тексасу у САД. Овај камион је дугачак 13 метара и осам сантиметара, висок 6,09 м а носивост му је 200 тона.

● **НАЈСКУПЉИ СПЕЦИЈАЛНИ АУТОМОБИЛ** типа линколн континентал израђен је 1968. године за председника САД. Аутомобил је дугачак 6 метара и 54 сантиметра, тежак 5436 килограма а стајао је пет стотина хиљада долара.

● **НАЈСКУПЉИ АУТОМОБИЛ** данас је „ролс-ројс“ тип фантом VI који стаје 38.000 долара. Ова кола имају 7 седишта и дугачка су 6 метара и 4 сантиметра.

● **НАЈВЕЋЕ АУТОМОБИЛСКЕ ГУМЕ** направили су Јапанци 1971. године. Пречник ових гума је 3 метра и 60 сантиметара а тешке су 3240 килограма.

● **НАЈБРЖЕ ДЕМОНТИРАЊЕ МОТОРА** постигли су Роби Ервин и Лари Аллен из Калифорније 1. априла 1973. године. Они су мотор „фолксвагена“ демонтирали и поново га вратили у кола за свега 5 минута и 15 секунди.

во прогледао, угледао сам њене очи боје хилибара како се пресијавају на сунцу. То ме је дотукло. Желео сам да вриснем, али нисам могао, као да више није било живота у мени. И баш кад сам очекивао скок, кобра је спустила главу. Шта ли ће сад?

Почела је да се помера напред, да клизи по мојим ногама. Прешла је преко мог трбуха, а онда се зауставила на грудима. Почела је игра смрти. Кобра је поново подигла главу и ужаснула ме својим свјетлуцавим очима.

Не знам колико сам дуго лежао тако с кобром на грудима, кад сам као у сну зачуо шум. Однекуд се појавио Милан с ножем у руци. Приближивао се опрезно, на врховима прстију. Али, змија га је приметилa. За трен ока она је склизнула преко мог лица и бацила се на Милана. Чуо сам крик.

Кад сам се подигао са земље, угледао сам језив приказ. Кобра се обавила око Млановог врата и њени зуби већ су пустили отров у његово тело. Милану више није било спаса, Тренутак касније кобра га је оставила и побегла у дунглу. Више ништа нисам знао. Освестио сам се у болници.

Ускоро после овог трагичног догађаја заувек смо напустили Замбију и вратили се кући у Лебане.

Славиша Стојковић
Лебане, Ул. Косте
Стаменковића 6

— Ко је то? — упитао је у чуду. — Борис!

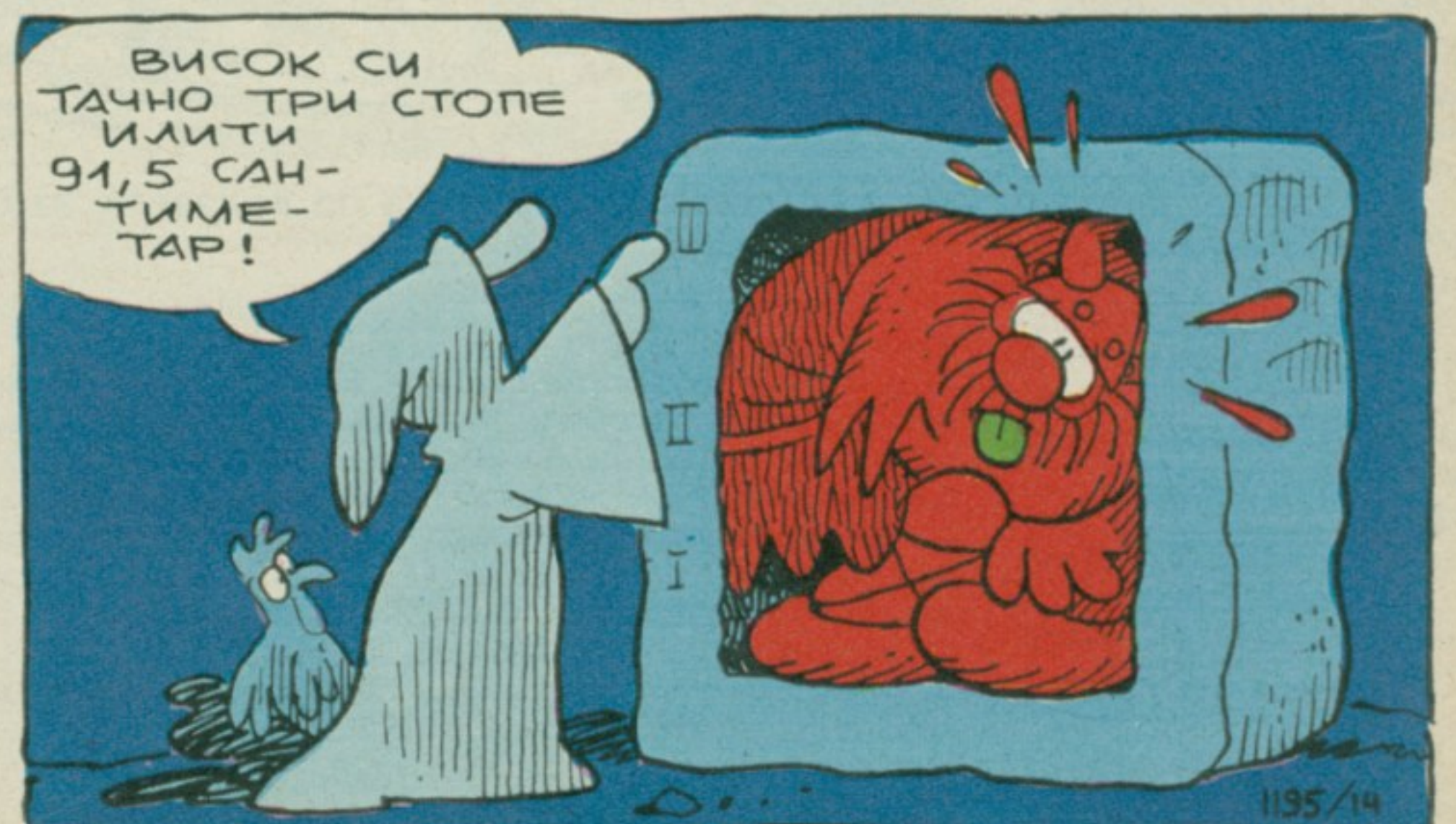
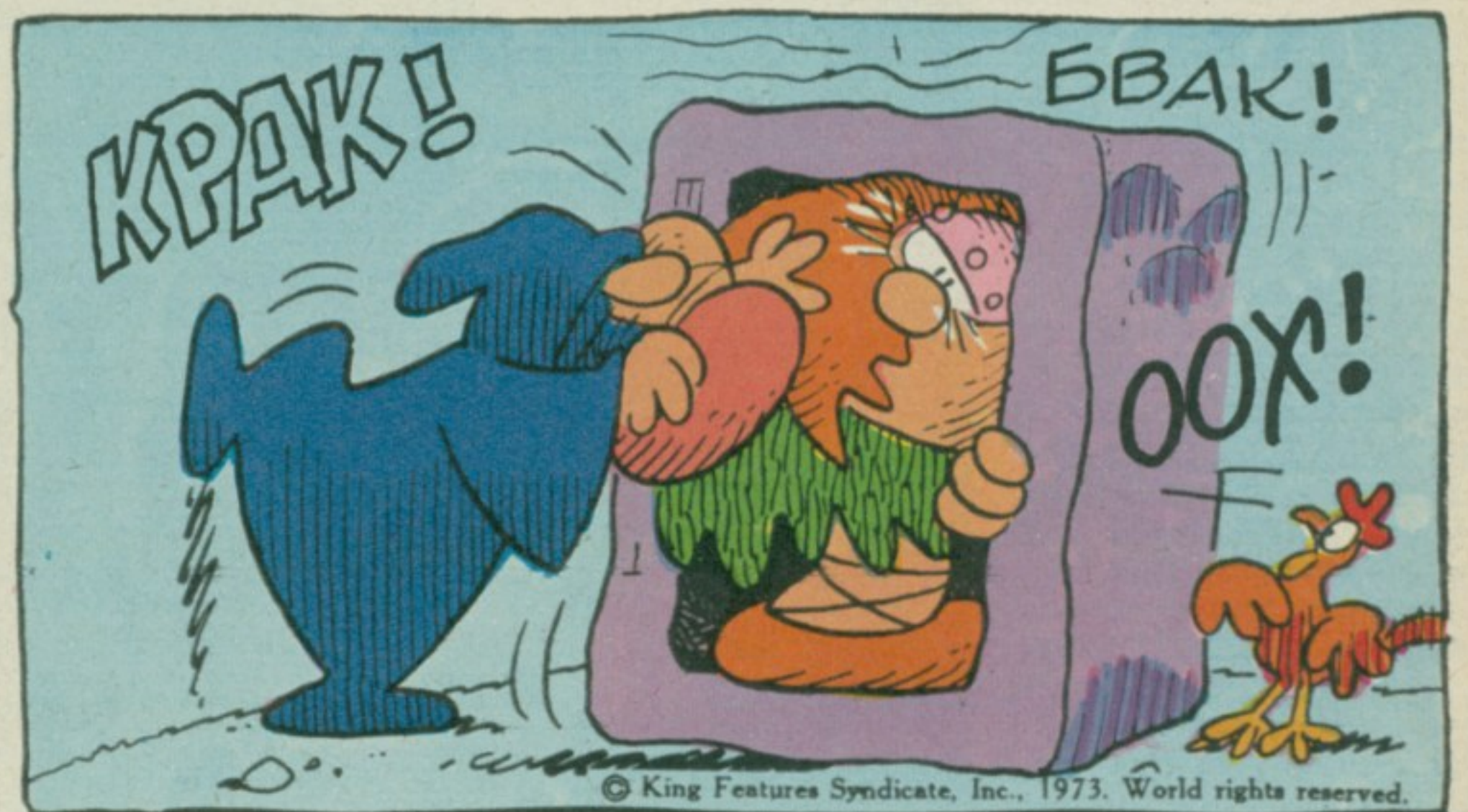
Кад се одмах затим изгубио, знао сам куда је отишао и срце ми је заиграло од радости.

Ускоро су стигли тата и стриц. Спустили су ми ко нопац.

Борис Петковић, ученик, Титоград, солитер „Б“ стан 36

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

БУДИ ХРАБРА,

СКОТ ЈЕ У ПОЧЕТКУ ВЕРОВАО ДА ЋЕ СЕ ОЛУЈА СТИШАТИ. АЛИ, СНЕГ ИХ ЈЕ У ТОКУ НОЋИ ПОТПУНО ЗАВЕЈАО.

ДАЈАНА!

Када су у суботу ујутру, 2. марта 1973. године, Мек Интрови пошли из своје куће у Портланду, у држави Орегон, САД, време је било лепо. На небу није било ниједног облачка.

Дајана је тихо певушила док је аутомобил грабио ка Орегонском националном парку. Био је то њен први одлазак на викенд после рођења мале Емили, и она га је са нестрпљењем очекивала.

Али, када су зашли дубоко у планину, време је почело да се мења. Тридесетогодишњем Скоту се чинило да јак ветар готово заноси аутомобил по уском планинском путу. Забринут је погледао у небо по коме су се гомилали тежки, сиви облаци. Ту и тамо, промицале су крупне пахуље снега.

Око четири сата по подне, воzeћи по све јачој вежавици, Скот је схватио да су запали у снежну мећаву. Готово додирујући челом замагљено стакло, покушавао је да назре пут пред собом. Али, узалуд. Брисачи су били немоћни пред снегом који је све гушће падао.

— Најбоље је да сачекамо да се стиша олуја — рекао је Скот, окренувши се ка Дајани која је седела на задњем седишту и држала бебу. Она ћутке климну тлавом и загледа се у непрозирни мрак пред собом. Скот кога су очи болеле од умора, завали се на седиште и склопи отежале капке.

Напољу, олуја је беснела свом жестином. Касно у ноћ, уморни и гладни, Мек Интрови су заспали.

ЗАЛЕЂЕНА ВРАТА

Пробудио их је Емилиин плач. Девојчица је била гладна.

Јутарња светлост једва се пробавила кроз завејане прозоре. Протегнувши упрнуте удове, Скот је покушао да отвори врата. Узалуд. Кад их је још једном снажно притиснуо, зачуло се крцање леда и врата су се најзад отворила, само неколико сантиметара.

Скот се провукао кроз узани отвор напоље где га је дочекао ледени ветар. Уаукавши главом у рамена и подигнувши високо крагну капута Скот је размишљао неколико тренутака. Аутомобилом се даље није могло. Снег је у току ноћи потпуно завејао пут. Избора није било: морају покушати да се пробију пешице до најближег насеља.

— Дајана, поћи ћемо чим нахраниш Емили — рекао је Скот кад се вратио у аутомобил.

Десетак минута касније, држећи у наручју Емили која је спокојно спавала у својој крзној врећи, Скот и Дајана су се пробавили кроз дубок снег. Већ после неколико стотина метара, Дајана је била потпуно исцрпљена. Срце јој је убрзано тукло, док је покушавала да поврати дах. Чинило јој се да ће се угушити. Све чешће је застајала и одмарала се.

— Хајде, Дајана, још само мало.

Био је очајан.
Како да
помогне Дајани
и Емили?

Мора да се у близини налази неко насеље — храбрио ју је Скот и сам на ивици снаге.

С муком су препешачили око пет километара. Одједном, Дајана је уплашено крикнула. Кад се окренула Скот је видео да је до појаса упала у снег. Опустео је Емили и посрнувши вратио се до Дајане која је лежала без свести. Оштар мраз и хладноћа учинили су своје. Скот је био очајан. Како да помогне Дајани и Емили? Беспомоћно се освртао и најзад угледао у близини гомили оборених стабала. Ухватио је Дајану испод мишица и почео да је вуче ка дрвима.

Када се она пола сата касније оспростила, Скот је већ био ископао оклониште у снегу.

ПРОНАЋИ ЋЕ НАС!

Оместивши Емили између себе, Дајана и Скот су се збијали једно уз друго у хладној рупи, која је каква-таква ипак представљала неко склониште.

— Не брини, сигурно ће нас не-

ко пронаћи — шапутао је Скот Дајани која се пресла од зиме. — Све ће бити у реду, видећеш.

Ослоњена на његово раме Дајана се мало умирила и заспала. Скот је осетио како су удови почели да му се коче од хладноће. Када се нешто касније померио и додирнуо Дајану, њено лице и руке били су ледени. Почео је снажно да јој масира руке иако је знао да јој више не може помоћи. Дајана је била мртва.

— Дајана, Дајана! — дозивао је изbezумљено. — Реци ми нешто, Дајана...

Озвешто га је Емилиин плач. Био је потпуно заборавио на њу. Грчевито, као да се плаши да ће му је неко отети, зграбио је девојчицу у наручје и чврсто загрлио. Док је, њишући се напред-назад, покушавао да умири дете које је све јаче плакало, низ лице су му се сливале сузе.

Једина ствар на коју је када могао да мисли била је како да спасе Емили. Није смео и њу да изгуби. Када је престала да плаче, Скот се није усуђивао да отвори врећу и види да ли је још жива.

Пошто се породица Мек Интрових у понедељак није вратила кући, суседи су алармирали полицију. Одмах је организовано неколико спасилачких екипа, које су

пошле у потрагу. Али, ниједна није успела да пронађе ни најмањи траг.

МРЉА У СНЕГУ

У уторак, 5. марта, два хеликоптера надлетала су цео дан Маунтин Худ Парк. У једном од њих био је поручник Лојд Рајан, шеф полиције.

Пилот је управо хтео да се врати на аеродром, када је Лојд приметио тамну мрљу у снегу — био је то у ствари аутомобил Мек Интрових. Од њега, трагови су водили према шуми. Летећи ниско, хеликоптер их је пратио. Одједном поручник Рајан је узбуђено викнуо када је угледао да се нешто миже. Била је то Скотова рука која је вирила из снега и махала.

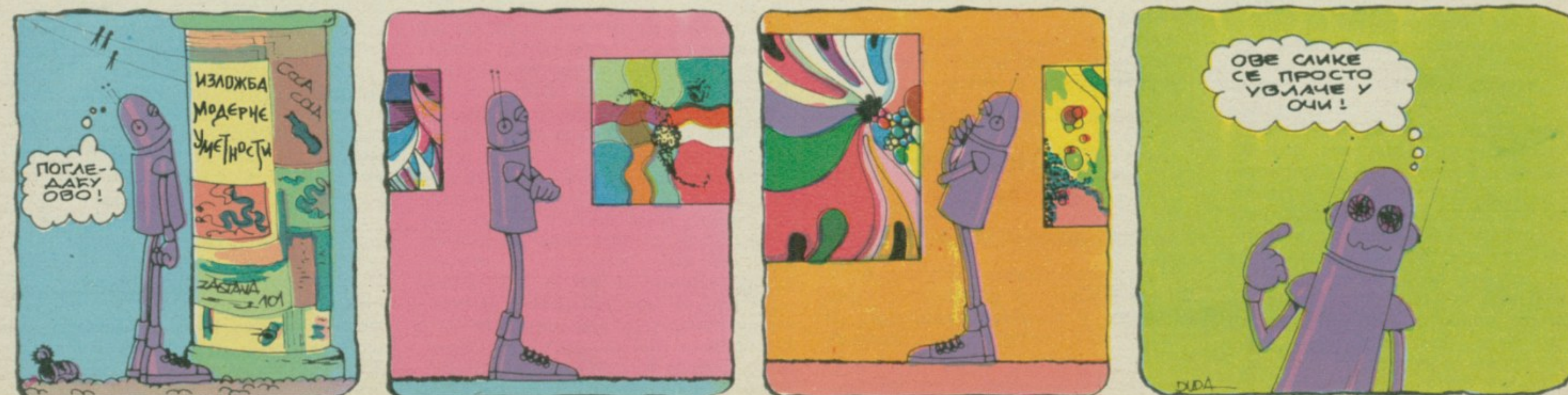
Неколико метара даље хеликоптер се спустио. Када су Емили извукли из оклоништа била је потпуно мртва али је још дисала.

У хеликоптеру, Скот је нежно гледао Емили, која је лежала у поручниковом наручју и мислила: „Бар њу имам, а то је довољан разлог да живим“.

О. В.

ШРАФКО

ПОСЛЕ ДВАДЕСЕТ ГОДИНА

ПРЕМА
Александр Думи

ЖИВЕЛА СУ У
ФРАНЦУСКОЈ
ЧЕТИРИ ХРАБРА
ВИТЕЗА.
ЗВАЛИ СУ
СЕ...

Д'АРТАЊАН!

АРА-
МИС!

АТОС!

ПОР-
ТОС!

БИЛИ СУ КАО ЈЕДАН...

У ДОБА ИСПУЊЕНО НЕМИРИМА И СПЛЕТКАМА, ПРВИ
МИНИСТАР БИО ЈЕ КАРДИНАЛ РИШЕЉЕ...

СВИ ЗА ЈЕДНОГ,
ЈЕДАН ЗА СВЕ!

ЧЕТВОРИЦА ОДВАЖНИХ
УСПЕЛИ СУ ДА СПАСУ УГЛЕД
МЛАДЕ И ЛЕПЕ КРАЉИЦЕ...

ПРЕ ДВАДЕСЕТ ГОДИНА КРАЉИ-
ЦА ЈЕ ПОСТАЛА РЕПЕНТКИЊА,
ЊЕН СИН, КРАЉ ЛУЈ XIV, БИО
ЈЕ ЈОШ МАЛОЛЕТАН...

РИШЕЉЕ ЈЕ УМРО И НА ПОЛОЖАЈ
ПРВОГ МИНИСТРА ДОШАО ЈЕ ИТА-
ЛИЈАН МАЗАРЕН...

ВОЛИМ ШТО МЕ ТИ
УЧИШ ИСТОРИЈИ
ФРАНЦУСКЕ, МАЖКО!

ЗАШТО СУ ФРАНЦУЗИ ПРОТИВ МЕНЕ
КАД ДОБРО
ВЛАДАМ КАО
И МОЈ ПРЕТ-
ХОДНИК?

ОСЛАБЉЕНА ФРАНЦУСКА ИМА МНОГЕ НЕПРИЈА-
ТЕЉЕ ВАН ЗЕМЉЕ, А МАЗАРЕН ИХ ИМА И У САМОЈ
ФРАНЦУСКОЈ...

ЈЕДНОГ ДАНА У ПАРЛАМЕНТУ...

НЕ МОЖЕМО
ВИШЕ ДА ПЛА-
КАМО НАМЕТЕ!

ДОЛЕ
МАЗАРЕН!

НЕКА СЕ ВРАТИ
У СВОЈУ ЗЕМЉУ!

ФРАНЦУСКА ВИШЕ НЕ
МОЖЕ ЖИВЕТИ ОВА-
КО, ЕКСЕЛЕНЦИЈО!

ХМ... МОРАМ ДА НАЂЕМ САРАДНИКЕ МЕЂУ ПРИСТАЛИЦАМА РИШЕЉЕА!

НАЗАРЕН ЈЕ ПОЗВАО ЈЕДНОГ ОД САВЕТНИКА...

КОЈИ ЈЕ ОД ОНЕ ЧЕТВОРИЦЕ МУСКЕТАРА ЈОШ У СЛУЖБИ?

ПОРУЧНИК Д'АРТАЊАН, ЕКСЕЛЕНЦИЈО!

ДВОЈИЦА СУ СЕ ПОВУКЛА НА СВОЈА ИМАЊА, А ТРЕЋИ СЕ ЗАКЛУЉЕРИО!

Д'АРТАЊАН ЈЕ БИО ОДАН КРАЉУ, АЛИ ЈЕ ОСТАО У МОЈОЈ СЛУЖБИ!

КАО ВОЈНИК ЗАКЛЕО СЕ НА ВЕРНОСТ!

ПОСЛЕ 20 ГОДИНА...

ЊЕГОВА ВИСОСТ ЖЕЛИ ДА ВАС ВИДИ!

ПРВИ МИНИСТАР! МЕНЕ?

ДОПУШТАТЕ ЛИ, ЕКСЕЛЕНЦИЈО!

УБИТЕ, ПОРУЧНИЧЕ!

МОЖЕТЕ ЛИ НАВЕСТИ НЕКУ ЛИЧНОСТ КОЈА ЈЕ БИЛА ОДАНА КАРДИНАЛУ РИШЕЉЕУ?

ХМ... ГРОФ РОШФОР, НА ПРИМЕР!

ОДНЕСИТЕ ОВО ПИСМО У БАСТИЉУ, ГДЕ ЈЕ ЗАТВОРЕН И ДОВЕДИТЕ ГА!

ДВА САТА КАСНИЈЕ...

ТРЕБА ЛИ ВАМА ДА ЗАХВАЛИМ ШТО САМ ПУШТЕН НА СЛОБОДУ?

НЕ ЗНАМ... ПРВИ МИНИСТАР ЖЕЛИ ДА ВАС ВИДИ!

ЗАХВАЉУЈУКИ
ЊИМА И МОЈ УГЛЕД
БИ ПОРАСТАО!

МАЛО
КАСНИ-
ЈЕ...

АХ, ТО
СТЕ ВИ,
ЕКСЕЛЕН-
ЦИЈО!

ЗАМОЛИО
БИХ ВАС
НЕШТО...

ПРЕ ДВАДЕСЕТ ГОДИНА
ДРУГОВАЛИ СТЕ СА ТРОЈЦОМ
МУСКЕТАРА! ПРОНАЈДИТЕ ИХ,
Д'АРТАЊАНЕ!

БИЋЕ МИ ДРАГО ДА
СРЕТНЕМ СТАРЕ ДРУГО-
ВЕ!

ДОВЕДИТЕ ИХ И НЕЋЕТЕ СЕ ПОКАЈАТИ ...

И ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ НАПУСТИТИ ПАРИЗ Д'АРТА-
ЊАН СЕ УПУТИО КА СВОМ СТАНУ ...

ХЕЈ! КО
ЈЕ ТАМО?

ИЗЛА-
ЗИ!

ПА ТО ЈЕ ПЛАНШЕ,
МОЈ СТАРИ СЛУ-
ГА!

САКРИЈТЕ МЕ,
ГОСПОДИНЕ!

НА ПУТУ ЗА БАСТИЉУ
ГРОФ РОШФОР ЈЕ
ПОБЕГАО!

КАКВЕ ТИ ВЕЗЕ ИМАШ
С ТИМ?

ЗНАТЕ, ЗАХВАЉУ-
ЈУКИ ГРОФУ ДОБИО САМ
ЧИН НАРЕДНИКА ПРЕ
ДВАДЕСЕТ ГОДИНА...

... И ЗАТО СИ МУ ПОМО-
ГАО ДА ПОБЕГНЕ! ЗНАШ ЛИ НЕШ-
ТО О БАЗЕНУ, СТАРОМ ДРАМИСО-
ВОМ СЛУГИ?

ЖИВИ У
МАНАСТИРУ!

Д'АРТАЊАН ЈЕ ПРОНАШАО БАЗЕНА КОЈИ ГА ЈЕ
УПУТИО У МОНАСТИР ГДЕ СЕ НАЛАЗИО
АРАМИС...

СРЕКНО, ГОС-
ПОДИНЕ!

ХВАЛА,
БАЗЕН!

ПОЈАХАЛИ СУ КОЊЕ И...

НАПРЕД, ПЛАНШЕ! КАО
У СТАРА ДОБРА ВРЕМЕ-
НА!

НИМАЛО
СЕ НИЈЕ
ИЗМЕНИО!

ПРОНАШ-
ЛИ СУ АРА-
МИСА И
Д'АРТАЊАН
МУ ЈЕ
ОБЈАСНИО
ЦИЉ СВО-
ЈЕ ПОСЕ-
ТЕ...

НЕ, ПРИЈАТЕЉУ, ЖАО МИ
ЈЕ... НЕ МОГУ ДА СЛУЖИМ
МАЗАРЕЊУ!

ДОВЕО ЈЕ ФРАНЦУСКИ ДО РУБА
ПРОПАСТИ!

АРАМИС
ИМ ЈЕ
РЕКАО
ГДЕ
СЕ
НАЛА-
ЖЕ
ОСТА-
ЛИ...

ПОЗДРАВИТЕ
ПОРТОСА И
АТОСА!

ЖАО МИ
ЈЕ ШТО НЕ ИДЕШ
С НАМА!

ПОСЛЕ ДУГОГ И НАПОРНОГ
ПУТА...

ЕНО МУСКЕТОНА,
ПОРТОСОВОГ
СЛУГЕ!

ПЛАН-
ШЕ...

СУСРЕТ С ПОРТОСОМ...

Д'АРТАЊАНЕ...
НИСИ МЕ ЗАБО-
РАВИО, СТАРИ
МОЈ!

КАКО ДА ЗАБОРАВИМ
ПРИЈАТЕЉА!

ДОГОВОР СТАРИХ ДРУГОВА...

ЖЕЛЕО БИХ
ПОНОВО ДА СЕ ПРИ-
ХВАТИМ МАЧА И МУ-
СКЕТЕ!

ЗАТО САМ И ДОШАО,
ПРИЈАТЕ-
ЉУ!

ИДУЋЕ НЕДЕЉЕ
ДОКИ ЊЕ ПОРТОС, А
ОСТАЛИ КАСНИЈЕ!

Д'АРТАЊАН СЕ НИЈЕ УСУДИО
ДА ОТКРИЈЕ МАЗАРЕНУ
ИСТИНУ...

У ЗАТВОРУ У ВЕНСАНУ
НАЛАЗИ СЕ МОЈ НАЗВЕКИ
НЕПРИЈАТЕЉ!

ВОЈВОДА
БОФОР?

ДА! КАДА
САМ ПОСТАО
ПРВИ МИНИСТАР
МОРАО САМ
ДА ГА УКЛОНИМ!
БИО ЈЕ СУВИШЕ
ОПАСАН!

БИО ЈЕ СУ-
ВИШЕ
ОМИЉЕН!
ЗАТО
СТЕ ГА
ЗАТВО-
РИЛИ...

ЊЕГОВЕ ПРИСТАЛИ-
ЦЕ ПОКУШАВАЈУ
ДА ГА СПАСУ! ВИ
КЕТЕ ПАЗИТИ
ДА НАМ НЕ ПО-
БЕГНЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У МАНАСТИРУ ГДЕ ЈЕ АРАМИС...

УБИТЕ, АТО СЕ... ГОС-
ПОДИН АРАМИС ВАС
ОЧЕКУЈЕ!

ХИТНО ЈЕ, АТО-
СЕ!

ОНДА
НЕ ГУБИМО
ВРЕМЕ!

ТРЕНУТАК
КАСНИЈЕ...

СВЕ ЈЕ ВЕК ПРИПРЕМЉЕНО ЗА
БЕКСТВО ВОЈВОДЕ БОФО-
РА...

БИЛО БИ
НАМ МНОГО
ЛАКШЕ КАДА
БИ И Д'АРТАЊАН
БИО СА
НАМА!

Д'АРТАЊАН ЈЕ ИСПУНИО МАЗАРЕНОВО НАРЕЂЕЊЕ.

КАРДИНАЛ ПРЕ-
ТЕРУЈЕ... НЕМО-
ГУЋЕ ЈЕ ПОБЕЌИ
ИЗ ВОЈВОДИНЕ
ТАМНИЦЕ!

КО ЈЕ МОГАО
ДА ПРЕТПО-
СТАВИ ДА
БАШ У ТОМ
ТРЕНУТКУ...

ДОШАО ЈЕ ЧАС
ВАШЕГ ОСЛОБОЂЕ-
ЊА, ГРОФЕ!

ХВАЛА, ГРИ-
МО... И ТЕБИ
И МОЈ ПРИЈАТЕ-
ЉУ АТОСУ!

У ОВОЈ КОРПИ С
ХРАНОМ НАЛАЗЕ СЕ БО-
ДЕЖ И УЖЕ!

ВАШИ
ПРИЈАТЕЉИ ЋЕ
ВАС ЧЕКАТИ ИЗ
ЗАТВОРА!

ХВАЛА, ГРИМО! ИЗГЛЕДА
ДА МАЗАРЕНОВА МОК
ИМА ГРАНИЦА!

СЛЕДЕЋЕГ ДАНА Д'АРТАЊАН СЕ ПОЈАВИО НА
ДВОРУ...

ЈОШ НЕМА ВАША ДВА
ПРИЈАТЕЉА!

ОЧЕКУ-
ЈЕМО ИХ...

ШТА ТРАЖИТЕ
ЗАУЗВРАТ?

ЖЕЛЕО
БИХ ЧИН
КАПЕТА-
НА!

А ЈА ПЛЕ-
МИКУ ТИ-
ТУЛУ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

У СВОМ
ЈЕ КАБИ-
НЕТУ!

НОСИМ ВАЖ-
НУ ПОРУКУ ЗА
ПРВОГ МИНИС-
ТРА!

ОПРОСТИТЕ, ЕКСЕЛЕНЦИЈО...
АЛИ ВОЈВОДА БОФОР ЈЕ ПОБЕ-
ГАО!

НЕ?

И ЗАИСТА...

ПОЖУРИ-
МО, ГРИ-
МО!

СВЕ СЕ
ОДВИЗА ПО
ПЛАНУ, ГОС-
ПОДИНЕ!

САМО ДА
НАС СТРАЖА
НЕ ОТКРИ-
ЈЕ!

ИДУКЕ НОКИ, У
ПАРИЗУ...

ТАЧНИ СУ КАО
И МИ, Д'АРТАЊА-
НЕ!

НИМАЛО СЕ
НИСУ
ИЗМЕНИ-
ЛИ!

ПРИЈАТЕЉИ, НИКАДА
СЕ ВИШЕ МОЈ МАЧ НЕЌЕ
УКРСТИТИ С
ВАШИМ!

НИ МОЈ,
ПРИЈАТЕЉИ!

И КАО
НЕКАДА...

НЕКА РАТОВИ И СПЛЕ-
ТКЕ НИКАДА НЕ ПОМУ-
ТЕ НАШЕ ПРИЈАТЕЉ-
СТВО!

ДИВНО
СИ ТО РЕ-
КАО, Д'АР-
ТАЊАНЕ!

ДА ЛИ ЈЕ СВЕ БИЛО
КАО НЕКАДА...

ИДЕМ! МОРАМ ДА
ПРОНАЂЕМ РАУЛА!
ОН СЕ ПРИДРУЖИО
ВОЈСЦИ ГРОФА
БОФОРА!

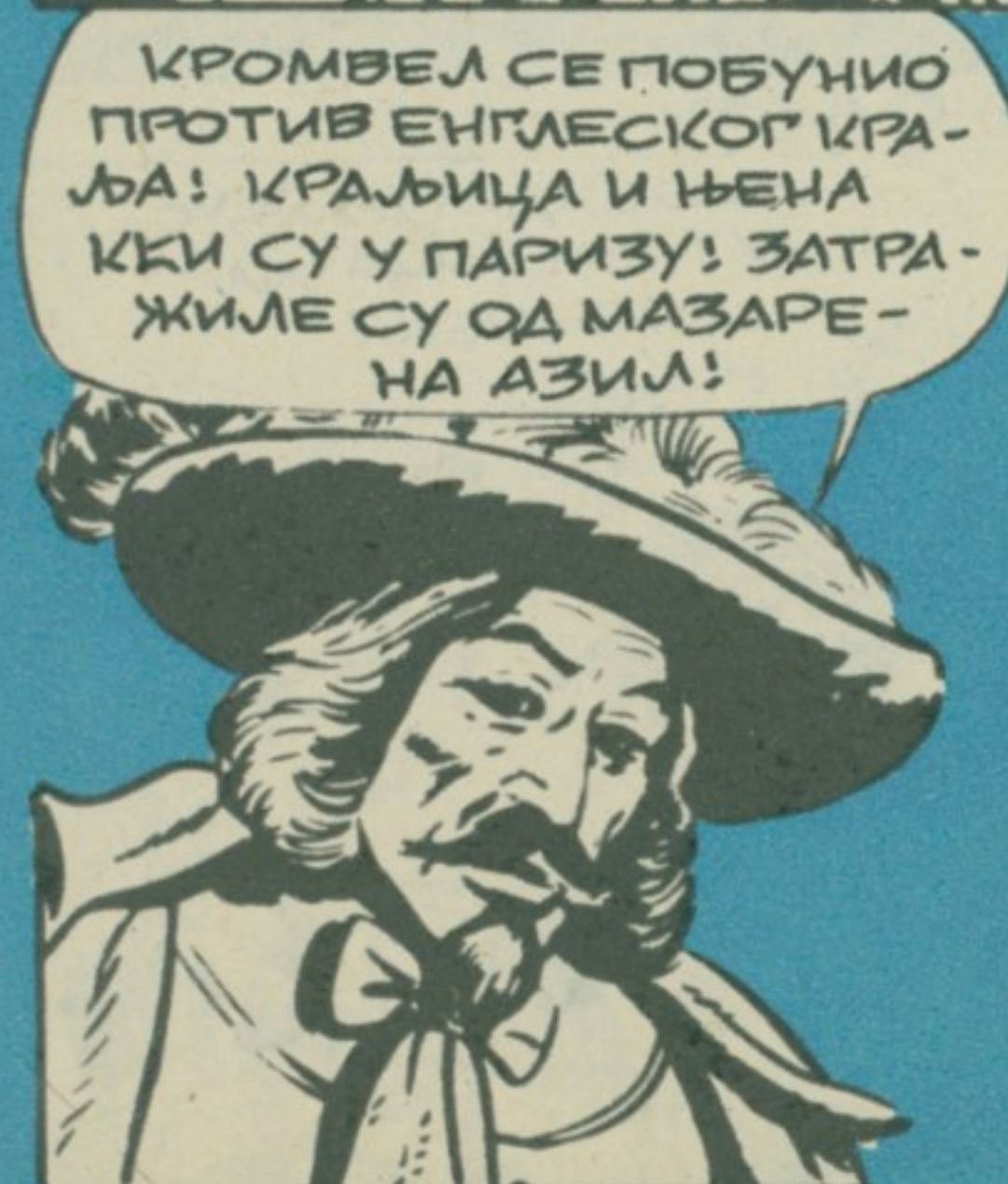
НЕКОЛИКО
ТРЕНУТАКА
КАСНИЈЕ...

ХЕЈ! АКО СЕ
НЕ ВАРАМ ВИ
СТЕ ЛОРД ВИХ-
ТЕР, ВЕРНИ ПРИ-
ЈАТЕЉ ЕНГЛЕС-
КЕ КРАЉИЦЕ!

ДА, ГОСПО-
ДИНЕ АРАМИ-
СЕ! ПОПНИТЕ
СЕ У МОЈЕ
КОЧИЈЕ!

ШТА СЕ
ТО ДОГОДИ-
ЛО, ЛОРДЕ?

КРОМВЕЛ СЕ ПОБУНИО
ПРОТИВ ЕНГЛЕСКОГ КРА-
ЉА! КРАЉИЦА И ЊЕНА
ККИ СУ У ПАРИЗУ! ЗАТРА-
ЖИЛЕ СУ ОД МАЗАРЕ-
НА АЗИЛ!

ВАШ КАРДИНАЛ ЖЕЛИ
ДА ФРАНЦУСКА ОСТАНЕ
ПО СТРАНИ!

ЛОРД ВИНТЕРИХ ЈЕ ОДВЕО ЕНГЛЕ-
СКОЈ КРАЉИЦИ...

ЖИВОТ МОЈ СУПРУГА ЈЕ У ОПА-
СНОСТИ! ПРЕБАЦИТЕ ГА У ФРАН-
ЦУСКУ!

ВЕЛИЧАЊСТВО...

...УЧИНИКЕ-
МО СВЕ ШТО
МОЖЕМО!

И ДОК СУ АРАМИС И АТОС БИЛИ НА ПУТУ,
У ПАРИЗУ...

НАРОД
СЕ СВЕ ВИ-
ШЕ БУНИ
ПРОТИВ
МЕНЕ!

ПОДИГЛИ СУ И БАРИКАДЕ
ПО ЧИТАВОМ ГРАДУ!

УЗДАМ
СЕ У
ВАС,
Д'АР-
ТАЊА-
НЕ!

Д'АРТАЊАН И ПОРТОС НАШЛИ СУ СЕ НА ЧЕЛУ ТРУПА
ОДАНИХ КАРДИ-
НАЛУ...

ДОШАО ЈЕ ТРЕЊУ-
ТАК, ПОРТОСЕ!

НАПРЕД
НА ДВОР!

ОПКОЛИЛИ СУ
ДВОР! МОРАМО
НАТРАГ ДО МА-
ЗАРЕНА!

И ДОК ЈЕ ДВОРСКА СТРАЖА
ПОКУШАВАЛА ДА ЗАДРЖИ
ПОБУЊЕНИКЕ...

...Д'АРТАЊАН И ПОРТОС ИЗАШЛИ
СУ ПРЕД КАРДИНАЛА.

У ВАШИМ РУ-
КАМА ЈЕ СПАС
ДРЖАВЕ!

КРАЉИЦА,
ЊЕН СИН И ЈА
СКЛОНИКЕМО
СЕ НА НЕКО СИ-
ГУРНИЈЕ МЕС-
ТО, А ВИ БЕТЕ
ОДНЕТИ ВАЖНУ
ПОРУКУ У
ЕНГЛЕСКУ!

НАРОД ЈЕ УЗНЕМИРЕН...

ГДЕ ЈЕ
КРАЉИЦА?

КО ВЛАДА ФРАНЦУС-
КОМ? КРАЉИЦА ИЛИ
МАЗАРЕН?

КРАЉ ЈЕ ВЕК ПОГУБЉЕН!
АЛИ И ВАМА ЈЕ КУЏНОУ
ЧАС...

ОДЛЕ-
ТЕКЕ
У ВАЗ-
ДУХ
ЗАЈЕДНО
СА БРО-
ДОМ!

ПОШТО
ИМ ЈЕ
МОРДА-
УНТ
УМА-
КЛО...

ЗАДАТАК
НИСМО
ОБАВИЛИ!

УКРЦАЈМО
СЕ НА БРОД
ШТО ПРЕ!

ПОРТОС ЈЕ У
ПРАВУ! КРОМВЕЛ
ЈЕ ПОБЕДИО И МИ
ОВДЕ НЕМАМО
ВИШЕ ШТА ДА
ТРАЖИМО!

ПОЖУРИМО
ОНДА!

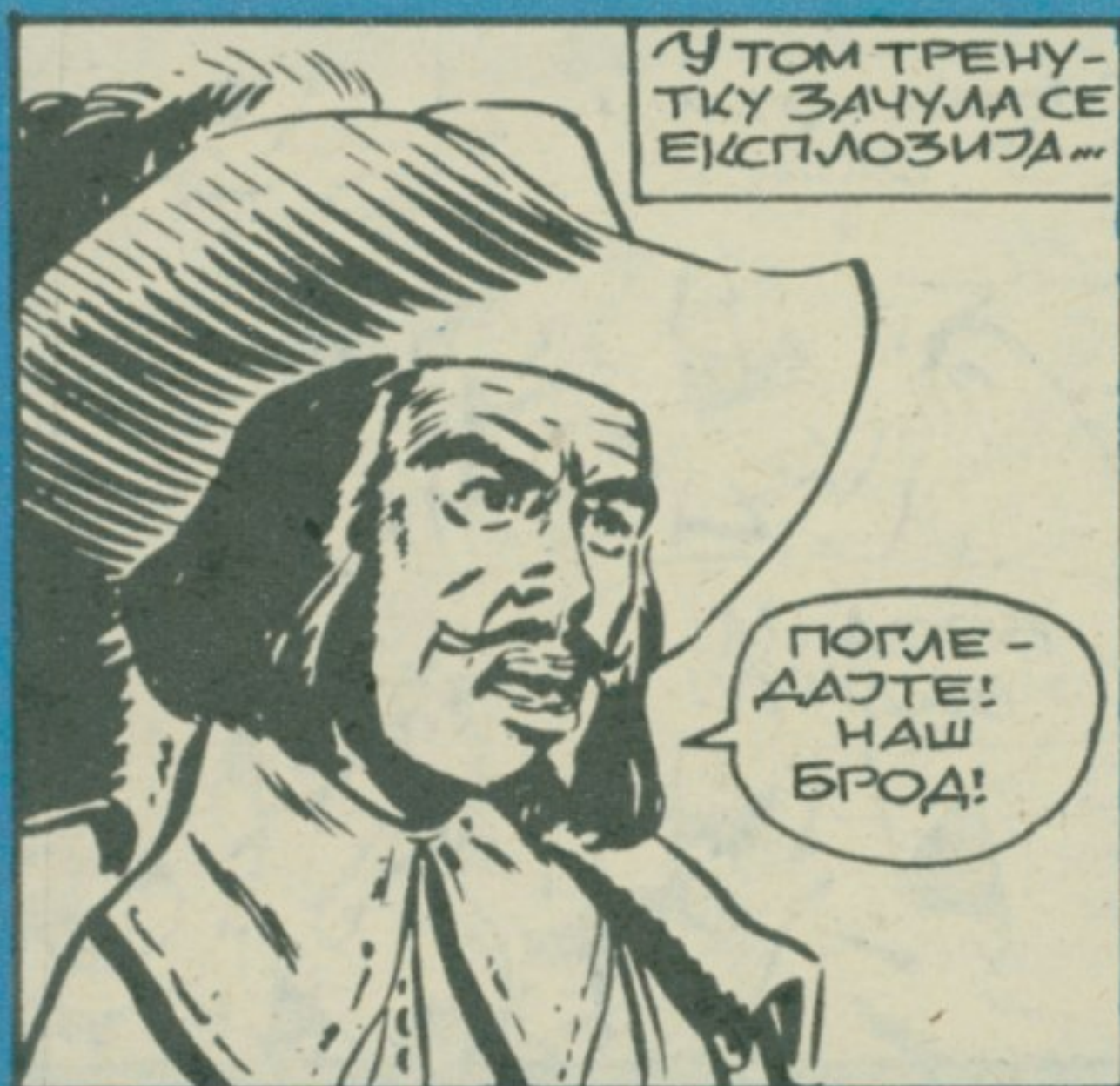

ДОШЛИ СМО У ЕНГЛЕ-
СКУ ДА БИСМО СЕ БО-
РИЛИ ЗА КРОМВЕЛА,
А ПРИШЛИ СМО КРА-
ЉУ...

А МИ
ДА СПА-
СЕМО
КРАЉА...

НИЈЕ ВАЖАН КРАЉ!
ВАЖНО ЈЕ ДА СМО ОПЕТ
ЗАЈЕДНО КАО И ПРЕ ДВА-
ДЕСЕТ ГОДИНА!

У ТОМ ТРЕНУ-
ТКУ ЗАЧУЛА СЕ
ЕКСПЛОЗИЈА...

ПОГЛЕ-
ДАЈТЕ!
НАШ
БРОД!

ВЕЛИКИ ТАЛАС ЈЕ ПРЕВРНУО ЧА-
МАЦ У КОМЕ СЕ НАЛА-
ЗИО МОР-
ДАУНТ...

ПАЗИ-
ТЕ...

АААХ!

ЕНО МОРДА-
УНТА!

НЕ! ЧЕКАЈТЕ
МЕ!

МУСКЕТАРИ!
ВЕСЛАЈТЕ
БРЖЕ!

УПОМОК!

СЛАВИША ВАРНЕР-ЧИЧА ПОСЛЕДЊА БОМБА

ЗНИШТА НЕ СЛУТЕЋИ, ПАРТИЗАНИ СУ СТИГЛИ ДО СТАНИЦЕ...

ПОСЛЕ КРАЊЕГ ОДОМОРА КРЕЊУЛИ СУ ДАЉЕ.

УТО СУ СЕ НА ОКОЛИМ БРАНИМА ПОЈАВИЛИ СКИЈАШИ...

ОДЕВЕНИ У БЕЛО, НЕМЦИ СУ СЕ ЛАКО ПРИВУКЛИ ПАРТИЗАНИМА...

КОЛОНА НИЈЕ ИМАЛА ВРЕМЕНА ДА СЕ РАСТУРИ И ЗАУЗМЕ ПОЛОЖАЈЕ.

ГОРЧЕНА БОРБА ТРАЈАЛА ЈЕ КРАТКО...

ПАЛО ЈЕ ШЕЗДЕСЕТ ПРОЛЕТЕРА НА ЧЕЛУ СА КОМАНДАНТОМ И КОМЕСАРОМ.

НЕКОЛИКО ЗРНА ЈЕ ПОГОДИЛО И ЧИЧУ, АЛИ ОН ЈЕ НАСТАВИО ДА ПУЦА...

ТЕШКО РАЊЕНОГ ЧИЧУ ОПКОЛИЛИ СУ НЕМЦИ. НИСУ ЗНАЛИ ДА КРИЈЕ ПОСЛЕДЊУ БОМБУ...

КАД СУ ГА НЕМЦИ ОПКОЛИЛИ, ОДЈЕКНУЛА ЈЕ СНАЖНА ЕКСПЛОЗИЈА. ТАКО ЈЕ 21. ЈАНУАРА 1942. ПОГИНУО СЛАВИША ВАРНЕР-ЧИЧА.

АКТИВИРАО ЈЕ БОМБУ И ЗАДРЖАО ЈЕ У РУЦИ...

КРАЈ

НАПРАВИТЕ САМИ

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

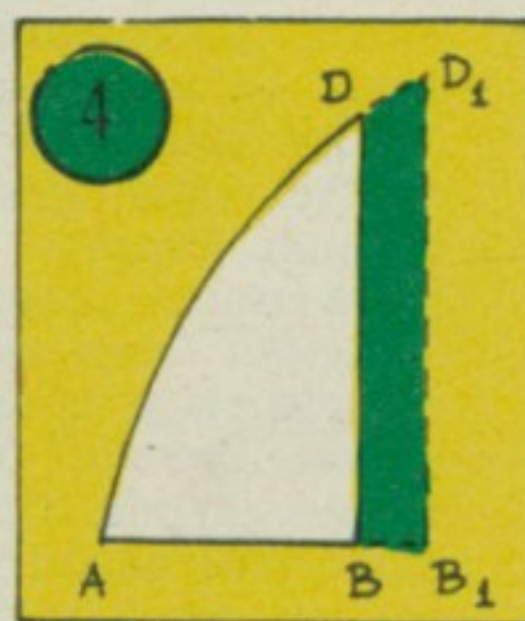
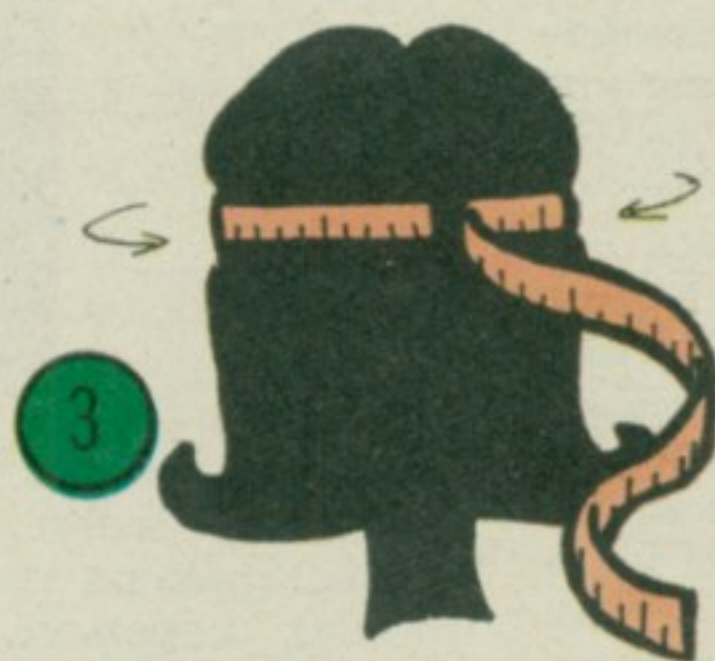
Овај симпатични качкет за зимске дане можете лако сами себи направити од коцкастог штофа или сомота само ако се придржавате нашег упутства.

На цртежу 1 приказан је крој за штит а на 2 видите део капе. Пазите! И за штит и за капу дата је само половина кроја која је на цртежу тачкасто означена.

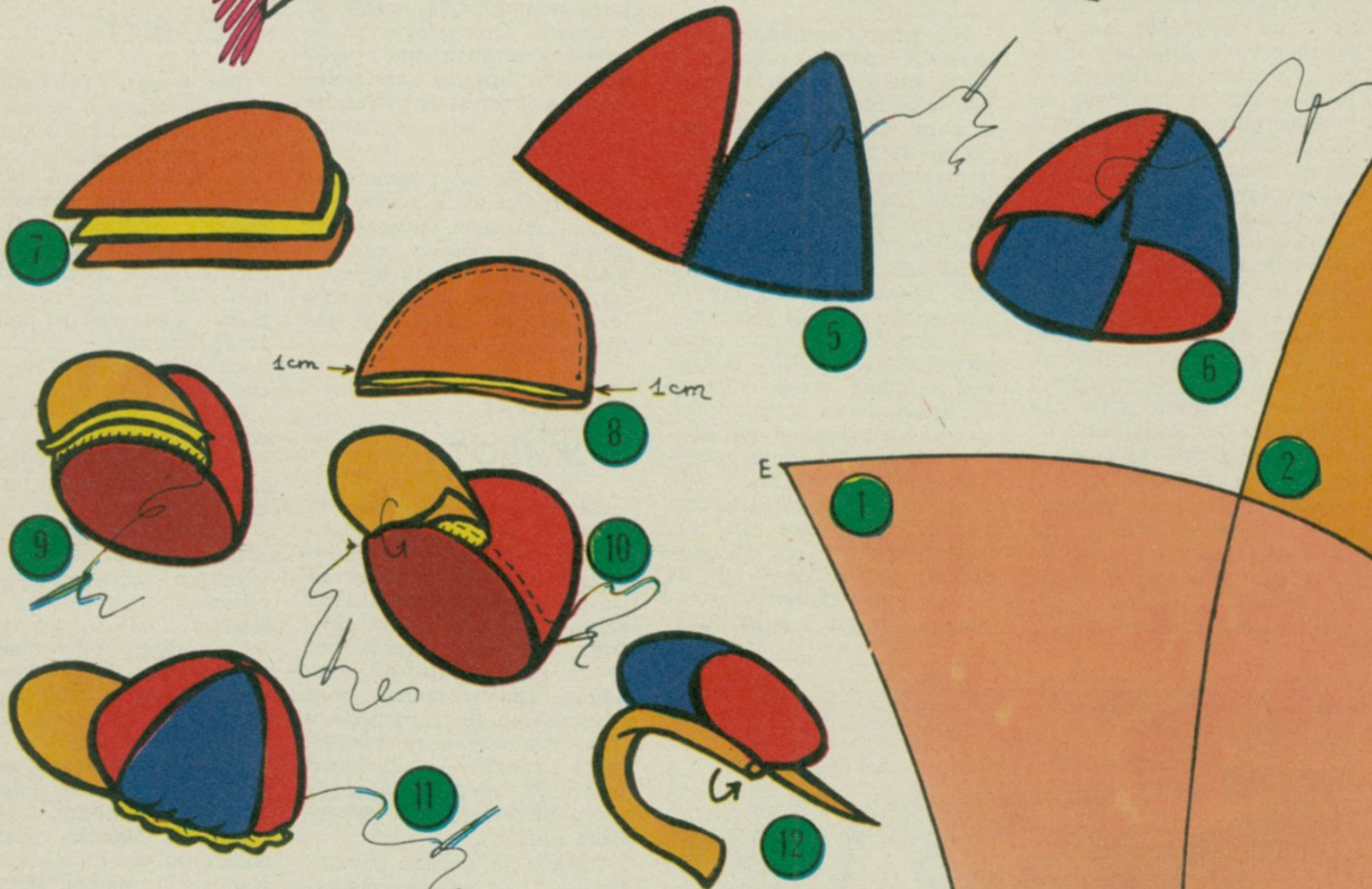
За штит (цртеж 1) потребна су вам два скројена дела а за капу четири (црт. 2). Пре него што почнете да кројите, проверите обим своје главе и ако је већи од 8 пута дужине АБ, онда направите нов крој тако што ћете обим своје главе (црт. 3) поделите са 8 и продужити дужину АБ на $AB_1 = 1/8$ обима главе (а) + 1 см. Делове на цртежу 2 пришијте један уз други као на цртежима 5 и 6 тако да добијете капу. Између два дела искојена за штит ставите комад

чврстог платна или тање пластике (црт. 7) истог облика као штит, па их прошијте заједно и преврните при чему треба да оставите 1 сантиметар до ивице ЕЦ непрошивен (црт. 8). Једну страну штита зашијте са спољне стране (црт. 9) а другу подвртите на унутрашњу страну и зашијте лепим бодом (црт. 10).

Крупним бодом прошијте ивицу капе (црт. 10) па крај наберите (црт. 11). Ивицу капе (сем око штита) опшијте украсном траком (црт. 12). На врх качкета уијте дугме или бомбицу од вунице.

$$AB_1 = \frac{a}{8} + 1 \text{ cm}$$

ЗИМСКИ КАЧКЕТ

МЕЂУ ЛОВЦИМА

НА ЉУДСКЕ ГЛАВЕ

Мајка нашег водича
Пангала и ја

Америчка новинарка
Вин Сарцент кренула је
са својим 12-годишњим
сином Џимијем у непро-
ходне џунгле Централног
Калимантана да проучи
живот племена Дијак.

Налазила сам се са Џимијем на југу острва Борнео (Калимантан) кад сам примила телеграм: „Фото-репортеру Вин Сарцент из САД и њеном сину дозвољава се да са званичним преводиоцем Сцаном и у пратњи репортера Абдула Манифа Чаниула отпутује у област Централног Калимантана ради проучавања културе, уметности и обичаја домородаца“. Одређена је и група полицајаца и војника која ће пратити експедицију. И, четвртог јула 1968. године кренули смо на север реком Ментаца према неистраженим областима у које нису допрли чак ни Јапанци за време II светског рата. У подручје обележено на мапама као „бела пегла“ где људи живе као у камено доба.

НА СЕДМОМ НЕБУ

У градићу Сампит придружио нам се Пенгал, наш водич. Био је висок једна метар и по, кратке црне коврцаве косе, лица боје кафе. Припадао је једном од племена Дијак које сам желела да упознам.

Ја ћу вас одвести до мог народа у џунгли — рекао је поносно уздигнуте главе — и вратити вас натраг. — Мој народ пропада, нема одеће, хране, лекова. Нема више услова за живот. Потребна му је помоћ!

Ускоро сам се уверила колико је у праву.

У село Сапири упловили смо кануом. Пенгал је искочио из чамца и нестало у џунгли. Већ је почело да се смрква, а њега још није било, и кад смо већ почели да страхујемо, стигао је, али сасвим измењен.

— Извините, попио сам туак — рекао је тетурајући се. (Касније сам и ја упознала ово пиће које је три пута јаче од вискија). — У селу је сахрана и ви сте позвани. — Док смо се пробацијали кроз густу шуму, жбуње и траву, појавило

би се између дрвећа, из мрака, понеко тамно лице и исто тако брзо нестало. Наједном, нашли смо се опкољени. Двадесетак домородаца, од којих ниједан није био виши од 120 до 130 сантиметара, стајали су око нас. Старији су око бедара имали „саронт“ док су младићи били наги. Носили су копља и дуваљке за отровне стреле. Гледали смо се, несигурни. Одједном, један мали човек почео је да ми се приближава и сам изненађен својом храброшћу и поносан због ње, док су га остали Дијаци гледали с дивљењем. Најпре ме је чупнуо за дланцице на подлактици и, ваљда задовољан што чврсто стоје на својем месту, изненада ми снажно дунуо на прсте. Нисам могла да издржим, насмејала сам се. Дијаци су одговорили поклицима — веза је успостављена. Пошто сам дошла „из реке“, назвали су ме „Велики бели бог риба“ и то ће ми име остати током следећих неколико година које сам провела међу Дијацима.

Поглавица нас је одвео у колибу од бамбуса. У њој није било никаквог намештаја, осим нечег што је стајало наред себе и мени личило на страшило. У ствари, био је то ковчег у облику кануа (Дијаци верују

да њихови мртви отплове чамцем у небо) покривен сувим грањем, лишћем, семенем, корењем, шкољкама.

На знак белијана, племенског врача, у колибу је ушло шест Дијака. Тела су им била покривена травом, а лица опромним маскама. За њима су ушла још четири полунага играча с маскама на лицу. Започео је обредни плес. Играли су кратко, пажљиво и видно нервозни. Јер, веровали су ако погреше у кораку — ускоро ће и сами умрети.

У колибу су затим ушла два Дијака носећи делове тек заклане свиње. Главу су окачили на „страшило“, а остало опустили на ковчег. Старци су тада замочили руке до лаката у крв и премазали лица свих присутних. За Дијаке крв има неограничену моћ. У овом обреду употребљена је да би се умилостивили крвожедни богови, а и да би

очистиле душе живих Дијака. На ред је дошло очишћење ватром. Цела колиба је у пламену док Дијаци подврискују, смеју се и веселе. Они верују да ће ватра осветлити пут у небо њиховом мртвом саплеменуку, а угасиће је таман на време да у њој не изгоре сви заједно.

Сутрадан, тело умрлог биће сахрањено, а после извесног времена одржаће се други део обреда кад ће душа умрлог отићи на седмо небо које се, како нам је објаснио поглавица назила „тамо негде“.

КЉУЧ ЖИВОТА

Веселијем обреду присуствовали смо у селу Бацани. Поглавичин син Јуканга женио се лепом невестом Напаиом која није имала више од 12—13 година. Њихови родитељи претходно су се договорили о цени младе, али и поред тога младожења је на посебним испитима морао да докаже своју зрелост и храброст. Један од знакова биле су тетовиране шаре на листовима ногу.

Свадба је почела ујутру. Јуканг је од глине помешане са златним прахом направио огроман „кључ живота“ дужи од метра (мени је више личио на знак питања) којим ће, одневши га до врата невестине куће, симболично „отворити“ свечаност. Ту је младожења дужан да једним јединим ударцем ножа пресече на двоје врата колибе од бамбуса. Следила је борба између „чувара невесте“ и „кума“ младожење. Да би се венчање одржало, побед

ник увек мора бити кум. Последњи младожењин задатак био је да баца копље кроз кућу своје будуће супруге и отера из ње зле духове. Тек сада је могло да почне венчање.

Млада и младожења опрали су једно друго свињском крвљу да би се очистили од непријатељских духова, затим заједно отишли да се окупају у реци. Док је славље отпочињало у поглавичиној кући — а трајаће све док буде хране и пића — ми смо кренули даље, делимично и зато да бисмо избегли „посластице“ из кухиње Дијака.

РЕКОРДЕР РЕМБАНГ СОВИТ

Тек у селу Тамбанг Пуан, без икаквог увода, Пенгал је почео разговор о лову на људске главе:

— Живот Дијака изгубио је своју сврху откако је кадау забрањен. Одузет нам је хероизам. — Обрисао је очи и дубоко уздахнуо. Сад је све готово. — Била сам запрепашћена. Наш Пенгал био је један од последњих ловаца на људске главе!

Од њега сам сазнала историју обичаја кадау.

Откако знају за себе Дијаци су били ловци на људске главе.

Пре пола столећа овај лов био је регулисан племенским законима који су створени и чувани у селу Рацан Себали јер је ту живео први међу ловцима на људске главе Рембанг Совит коме је 1000 одсечених глава донело титулу тамбанганг — краљ!

Видећи мој израз, пожурio је да ми објасни зашто су то чинили.

Ако је младић хтео да званично постане одрастао или да се ожени, морао је кући донети људску главу и то одсечену једним ударцем. Нипошто није смео прво да убије жртву па да јој одсече главу. На тај начин не само да не би доказао своју храброст него би изгубио и достојанство.

По њиховом веровању ако се крај главе старог оца који умире закопа глава непријатеља, оцу ће бити обезбеђен слута на небу. Број слута лео се и на неколико стотина!

Џими извлачи кану из реке Капанг

Племена у крају Тамбанг Пуана ловила су главе кас доказ храбрости, племена Кетинган и Кахецан из о-свете, а сва су редом веровала да то може да учини само храбар човек. Дечак од десет година стицао је право на женидбу ако донесе људску главу!

Тако је трајало све до почетка 20. века када је у покрајини Рајам Сембали број становника опасно у-прожен ловом на људске главе. Њихов „краљ“ позвао је на договор поглавице свих племена Централног Калимантана. Већање није било краткотрајно ни једноставно, али је на крају одлучено да племена у-будуће неће више међусобно ратовати, неће се свети-ти нити сакупљати људске главе као доказ храбрости и пунолетства. Нису при-стали једино најзагрижени-ји припадници „кахрин-дан“ религије, а и међу о-сталим племенима било је појединаца којима је било тешко да се преконоћ про-мене.

Кад су се 1945. Индонез-жани дигли против Холан-дије, Дијаци су се придру-жили борби за ослобођење. Неки су при том искорис-тили могућност да својим мртвима обезбеде бројне слуге на небу.

Године 1959. у Џакарти, главном граду Индо-незије, једном одлуком Пар-ламента пагански обичај лова на људске главе став-љен је ван закона. Али, у непроходној џунгли тешко је било контролисати да ли га се сви придржавају. За-то се нисам изненадила ка-да сам открила да се у се-лима Телангка, Адау и Рен-

тау Пулат, у покрајини Се-рапан ривер још задржао лов на људске главе у ре-лигиозне сврхе. А 1970. мо-ја два прва суседа у селу Љубак Каван, нестала су баш у време кад се у об-лижњем селу одржавао о-бред сахрањивања.

ПОЈЕДИТЕ ПАЦОВА

Експедиција коју је за-почело петнаест особа све-ла се после годину дана на седам особа.

У село Тамбанг Хеџан стигли смо управо у време прославе „захвалности“. Ту сам упознала дечака Ембанга. Мада је тог дана први пут видео хемијску о-ловку и како њом пишем, после неколико покушаја успео је да и сам напише своје име. Следећег дана док смо се кануом удаља-вали из његовог села, на блатњавој обали реке, угле-дали смо великим криву-давим словима написано Ембанг, а изнад слова ста-јао је дечак и махао нам.

Пролазећи поред једног села, приметили смо мно-го лешева. Из чамца се ис-крцао само Пенгал и уско-ро се вратио с вешћу да у селу највероватније влада колера. Нисмо им могли помоћи. И сами смо били без лекова, а већ неколико дана нисмо ништа јели. Жвакали смо кожне каи-шеве с панталона да бар донекле заваримо глад. Аб-дул је изгубио стрпљење, све му се чинило узалуд-но, Џими се разболео, Пен-гал је такође био на крају снаге али је ипак покуша-

вао да се насмеши испуца-лим уснама и шапатом из-говори:

— Жао ми је, јако жао. — И ја сам се разболела. По свим знацима имала сам маларију. Запала сам у по-лусан из кога ме је пробуд-ио Пенгал:

— Налазимо се у Киулак Телавонгу. Врач ће те из-лечити. — Била сам исуви-ше слаба да бих се могла противити. Старац од преко-сто година, почео је да ме прегледа. Прво ми је својом главом притиснуо стомак, а онда ми је са два своја ка-жипрста тако јако прити-снуо очне капке да ми се чинило да бол нећу моћи издржати. Тиме је „прег-лед“ био готов. Изјавио је да је моја болест озбиљна али не и неизлечива. Ок-ружио ме је различитим предметима да ме „бране“ од злих духова док он не спреми лек. А затим је пао у дуготрајан занос а кад се се „освестио“ знао је чиме ће ме излечити. У лишће неке мени непознате биљке увио је још нерођеног ма-лог пацова и дао ми да све то прогутам.

— Сад ће све бити О. К. — превео ми је Пенгал.

ЗАР НИЈЕ ЛЕПО БИТИ ДИЈАК?

Мало сам ојачала, могла сам и да се крећем кад ми је једног дана Пенгал изнео свој необичан предлог.

— Мој народ је скроман — рекао ми је. — Не тра-жи много. Само жели да и ти постанеш један од Дија-ка. Хоће да од тебе и Ци-

мија направи чланове пле-мена Ибан. Белијан је до-шао. Он ће водити обред.

Свечаност је почела исте ноћи. Врач је прво попрс-као крвљу земљу око Ци-мија и мене, а затим донео велики рог бивола пун туа-ка из кога смо сви морали да пијемо. Затим су ми пр-жили свети нож — мандау. (То је нож којим су раније људске главе одсецане јед-ним ударцем и Дијаци вер-ују да поседује натприрод-ну снагу). Требало је да га заријем у пањ тиковог др-вета, а после тога, да би са себе и своје одеће отерала зле духове, још и да ногом згазим — птичје јаје. Ис-пунила сам оба захтева а онда су ме повели у једну трошну колибу где је на реду била игра пријатељ-ства бигал-бигал коју је требало да ја одиграм уз звуке неких инструмената са две жице који су личили на гитару. Игра је била до-ста компликована и не знам како бих се извукла да ми туак није помогао.

Џимија и мене поставили су сада тако да велики бог Сент Хианг, који на земљу долази са првим сунчаним зрацима, мора да нас на свом путу примети — били смо окренути према исто-ку.

— Пре него што поста-неш Дијак жена — обратио ми се врач док је Пенгал преводио — мораш се сло-жити са Дијак-законима — и набројао ми све племен-ске законе који су се одно-сили на имовину, наслед-ство, венчање. Одсад сам била дужна да браним се-ло Дијака и да убијам сва-кога ко би га угрозио.

Али, до краја ритуала би-

ло је још далеко. Врач ис-кићен разним фетишима, „светим предметима“, при-нео нам је два дрвена кипа божанства, а на то су при-шла два Дијака, мандауом посекала своје прсте и крв-љу која се из њих цедила поквасили дрвене богове јер су их сматрали нагима све док се не „обуку“ у људ-ску крв. Врач је почео да баца „свете предмете“ око мене док сам држала у ру-ци мало сеиба белум дрво упирући кажипрстом у небо да бих тако привукла паж-њу богова. Обавили су Ци-мија и мене рибарским мре-жама, а испред нас је упа-љено сем бетела и још не-ко друго које је имало вео-ма јак мирис. Врач нам је, изговарајући молитву богу пиринча, премазао неким црвенкастим блатом главу, врат, рамена. (Чак и сада, после много година не же-лим да се сећам тог блата). Онда нас је полио туаком, а одозго некаквим црним уљем. Кад је завршио, била сам уверена да се ниједан дух неће усудити да нам приђе! Али, ни то није би-ло све.

Палмином гранчицом ко-ју је умочио у густу црну крв, врач је пошкропио Ци-мија и мене и поглед мог-сина говорио ми је да ни-кад ниједан ловац на људ-ске главе није изгледао та-ко страшно као ја у том тренутку! Пенгал ме је хра-брио:

— Још мало, па си права Дијак жена. — Врач је та-да великим мандауом одсе-као главу једној птици, по-мешао њену крв с пирин-чем направио од те масе куглице а затим их ставио мени у уста. Прогутала сам! И, све је било завршено. Док ми се вртело у глави чула сам одушевљен узвик мога сина:

— Зар није дивно бити Дијак?!

Дошло је време да се вра-тимо својој кући. Са Пен-галом смо се растали у Сам-питу, поред оног истог ка-нуа у коме смо заједно пло-вили, боловали, гладовали, имали срећних тренутака.

— Чекаћу да се вратиш овамо — рекао је Пенгал. — Ти си видеља мој народ. Ја ништа нисам сакрио од тебе. Све сам показао. И глад и болест. Ти си наш пријатељ и ја верујем да ћеш доћи и донети помоћ Дијацима. — Озбиљан и ту-жан окренуо се и завеслао. Пловио је натраг у своју џунглу, свом народу. Ја сам остала сама на обали док су ми се сузе, које нисам о-сећала сливале низ лице.

Вин Сарцент

Чланци Вин Сарцент о пле-мену Дијак итампани су у мно-гим новинама и часописима Сје-дињених Држава. Она је осно-вала фонд за помоћ Дијаци-ма, у лековима, храни, одећи и свему што им је потребно. Али, Пенгала више никад ни-је видеља нити је он видео пло-дове њених напора да помог-не његовом народу. Пенгал је умро од маларије у џунгли централног Калимантана непо-средно после разјављања са њом и њеним сином.

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА МАТЕМАТИКЕ

до сада најбољи приручник за математику
објављен у нас

Разумљивим стилем и језиком као и одличном методиком књига је помоћни уџбеник свим ученицима и студентима којима математика представља велике тешкоће, као и студентима на свим оним факултетима, високим и вишим школама где се изучава математика као главни или помоћни предмет.

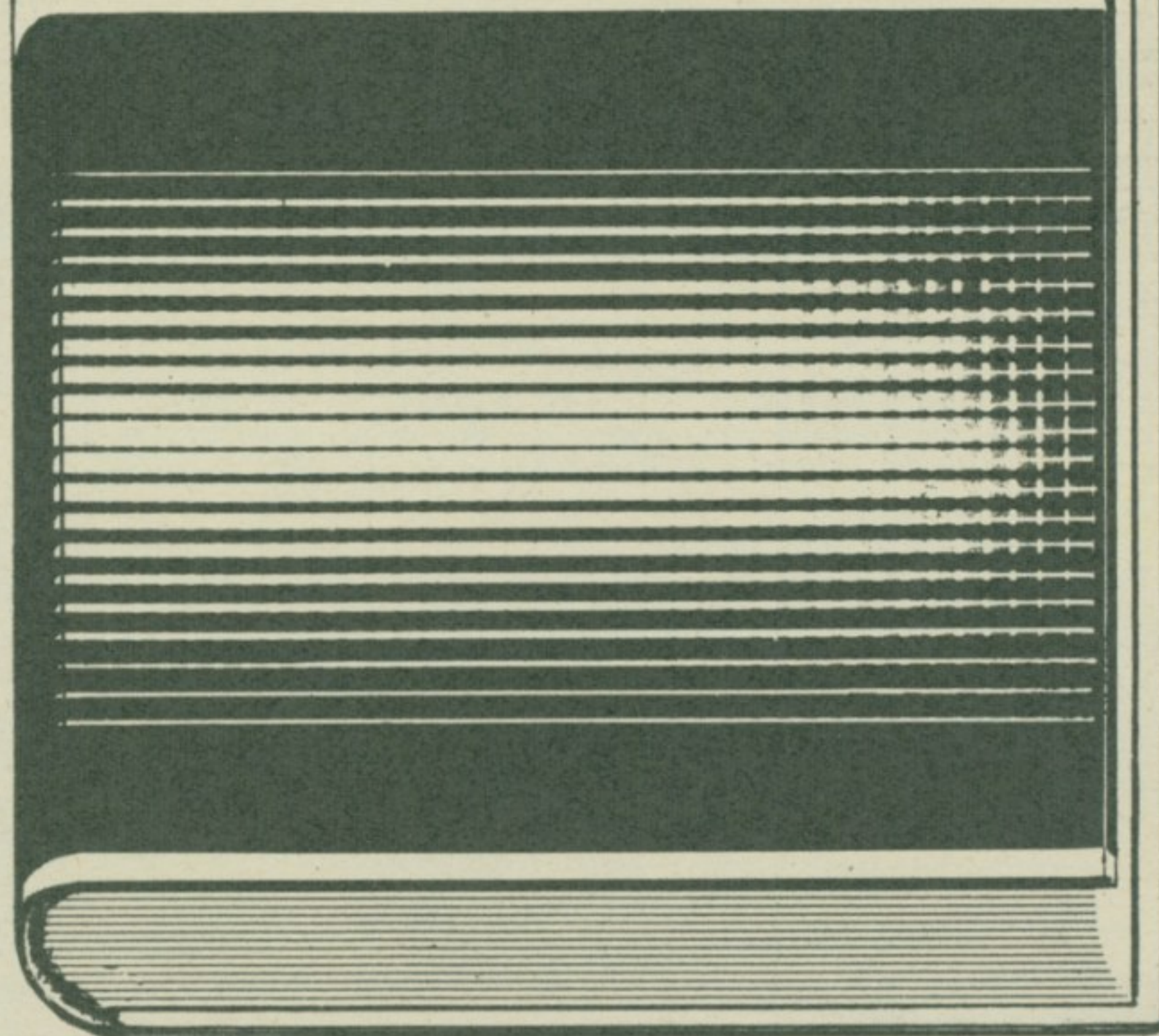
Професорима и наставницима ова изванредна књига послужиће као веома користан приручник за припремање наставе или у току саме наставе.

Аутори ове корисне књиге задржали су, поред иначе врло модерне обраде, класичну поделу математике на: аритметику, алгебру, геометрију итд. Међутим, да би се задовољило велико савремено интересовање, додат је читав један одељак „Елементи модерне математике“, тако да књига на изванредан начин повезује, с једне елементарну и такозвану вишу математику, а с друге стране исто тако елементе класичне и модерне математике.

Књигу „Математика“ су са француског превели наши познати стручњаци — математичари и представља математички део „Опште енциклопедије Larousse“.

Matematika

Opšta enciklopedija Larousse

МАТЕМАТИКА ЗА СВЕ

ученике, студенте, наставнике и професоре

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ“, 11001 Београд.
Краљевића Марка бр. 9

ПОРУЧЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „МАТЕМАТИКА“ по цени од 250 дин.
ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ ПО ПОВЛАШЋЕНОЈ ЦЕНИ (плаћање поштару приликом пријема књиге).
НА ОТПЛАТУ — у _____ месечних рата почев од _____ 73 г. Рате ћу
уплаћивати редовно по пријему рачуна и уплатница. У случају спора признајем надлежност
општинског суда у Београду.

Презиме и име _____

Занимање _____

Адреса стана _____

Пошт. бр. и место _____

Назив и адреса радне организације _____
Овера о запослењу. _____ Купац _____

(Печат и потпис овлашћеног лица)

(Својеручни потпис купца)

Порученица се оверава само при куповини књиге на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

Купци из Београда могу подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка бр. 9.

Књига је штампана латиницом, формата 23x30 см, богато технички опремљена у тврдом повезу са пластифицираним заштитним омотом. Садржи 395 страна текста, са великим бројем цртежа дијаграма и табела штампаних на прворазредној хартији.

Цена књиге је 250 динара. Може да се купи за готово и отплату. КУПЦИ ЗА ГОТОВО УЖИВАЈУ ПОПУСТ ОД 20% ТАКО ДА КЊИГУ ДОБИЈАЈУ ЗА 200 ДИНАРА.

Купци на отплату књигу отплаћују у 5 рата по 50 динара.

AUTO

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

ПОБЕДНИК

По трећи пут матра је победила у Л Ману! Хенри Пескароло и Жерард Ларус, победничка посада, прешли су за 24 часа вожње у 337 кругова нешто више од 4606 километара, возећи просечном брзином 192 км на час! Другопласирано возило порше турбо заостало је за матраом читавих шест кругова!

Л Ман, градић удаљен око три стотине километара од Париза, и ове године је био домаћин најбољим болидима и возачима. На старту трке појавило се 48 возила. Било је ту неколико матра, дајтона, галфа-форда, шеврона, масератија... Једино се није појавио алфа-ромео. Полиција је опколила стазу на ивици града чија је једна половина осталих дана у години отворена за редован саобраћај.

Околина је била запоседнута путничким аутомобилима свих марки и боја. Камп-приколице и шатори прекрили су сваки метар слободног простора на оближњим ливадама. Свуда су се вијориле заставе, а цео крај шаренео од реклама, налепница, натписа. Људи су придлазили из свих крајева света.

Када је семафор на старту трке одбројао потребне секунде и аутомобили, два по два, кренули на 24 часа бесомучне вожње, чинило се да се од грмљавине њихових мотора затресла земља. Међу тркачима нашло се и пет девојака. Л Ман је узаврео.

На циљ је стигло само двадесет возила, док осталих двадесет осам није издржало 24 часа непрекидне вожње.

Ако се сними из одређеног угла, матра-симка може да добије и елегантан изглед.

Жерард Ларус,
члан
победничке
посаде.

Жан-Пјер
Жирије
стартовао је са
МАТРОМ, али
је одустао
од трке.

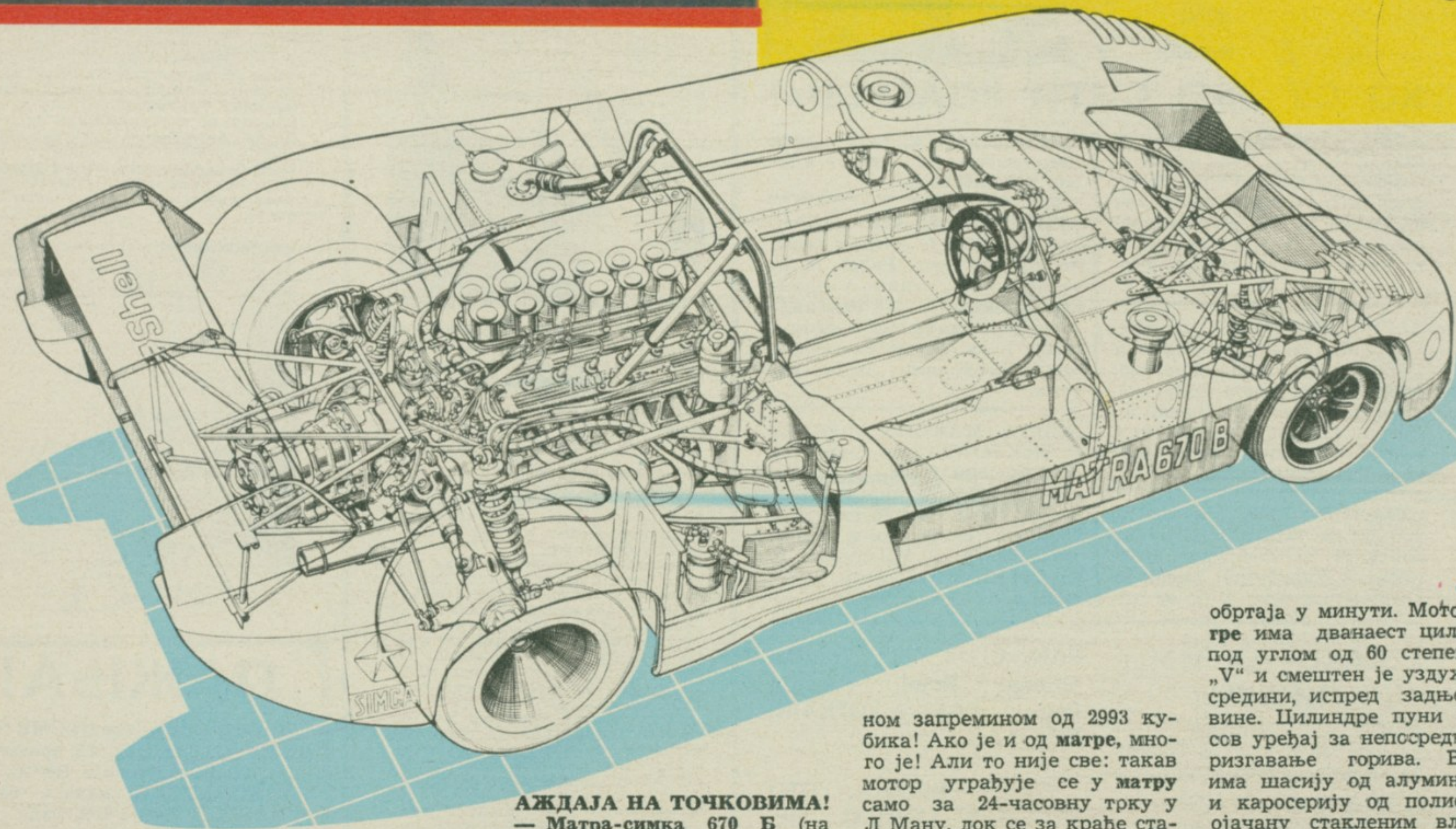
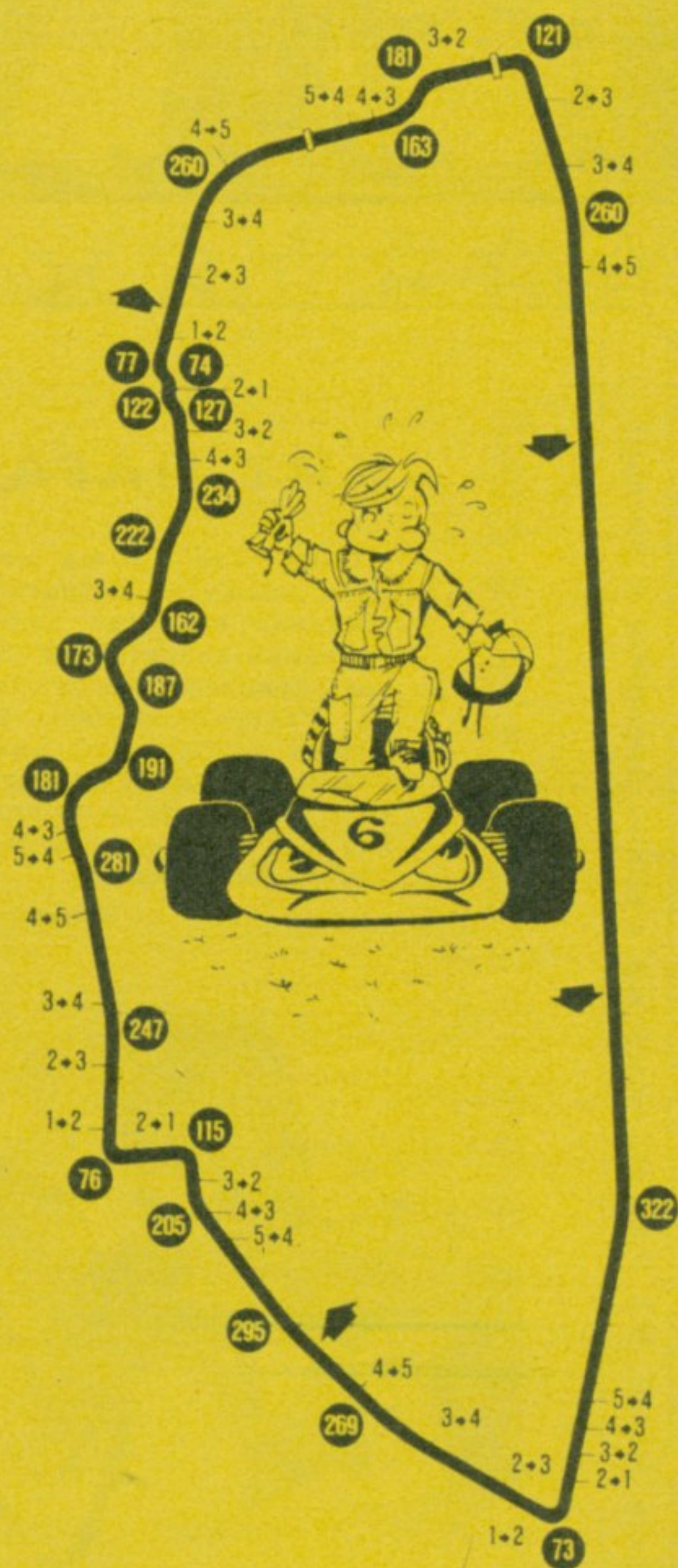

Л МАНА

НЕНАДМАШНА МАТРА

ВЕШТИНА И ИЗДРЖЛИВОСТ — О победи у Л Ману сањају сви учесници трка. Међутим, треба знати да је на тој стази један круг дугачак само 13 километара и 640 метара, али да у том једном кругу возачи болида морају да помере ручицу мењача равно 32 пута! Матра на овој стази првом брзином развија 127, другом 174, трећом 221, четвртом 270 и петом 324 километра на час! Ако се ручица мењача не пребацује на тачно одређеним деловима стазе, односно не вози утврђеном брзином, или се губе изгледи на победу, или се излеће са стазе! Најтежи тренутак за кочнице је на крају праволинијске деонице Инодијер где возила на дужини од 500 метара морају да прикоче из брзине од 322 на свега 73 км на час! На нашој слици бројке у круговима показују којом се брзином вози на појединим деловима стазе у једном кругу и како се брзина повећава и смањује, а бројеви ван кругова показују на којим се местима на стази мењају брзине.

АЖДАЈА НА ТОЧКОВИМА! — Матра-симка 670 Б (на слици), иако је тешка само 650 кг, има мотор од 450 коњских снага са укупном рад-

ном запремином од 2993 кубика! Ако је и од матре, много је! Али то није све: такав мотор уграђује се у матру само за 24-часовну трку у Л Ману, док се за краће стазе уграђује мотор од 490 коњских снага! Први прави максимално 10.500, а други 11.800

обртаја у минути. Мотор матре има дванаест цилиндра под углом од 60 степени на „V“ и смештен је уздужно, у средини, испред задње осовине. Цилиндре пуни Лукасов уређај за непосредно убризгавање горива. Возило има шасију од алуминијума и каросерију од полиестера ојачану стакленим влакнима. По подели Међународне спортске комисије матра спада у групу 5.

БЕЈ СИТИ РОЛЕРС

Успех шкотске групе Беј Сити Ролерс (BAY CITY ROLLERS) није био муњевит. Годишама су свирали потпуно незапажени а затим је једна њихова плоча доспела на све топ-листе. После тог првог успеха готово су нестали са поп-сцене и били практично заборављени да би на крају, као у некој лепој причи, поново пронашли нову снагу и праве песме и вратили се у ред најпопуларнијих. Данас је та група у пуном успону чији се успех не објашњава само симпатичним изгледом, веселом музиком већ и чињеницом да Ролерси нису старији од своје публике! Они стварају музику за своје вршњаке, а то им није тешко јер тачно знају шта генерација данашњих тинејџера воли. Често их називају „британски Кесидијевићи“. Мада има и таквих који им поричу вредност, мало је оних који им могу оспорити професионалне снимке и мајсторски направљене плоче „за добро расположење“.

Чланови Беј Сити Ролерса су веома млади а ипак је сваки од њих већ ветеран јер свира најмање пет-шест година. Најстарији музичар има 21 годину, а најмлађи непуних 18. Беј Сити Ролерси основани су као секстет 1968. године у Единбургу, главном и најлепшем граду Шкотске. Од тадашње поставе у групи су још само браћа Лонгмјур, Дерек и Ален. „Од почетка определили смо се за музику која ће се свидети нашим друговима. У то време најбоље су пролазиле групе „тешког звука“ попут Цепелина или Блек-Сабат-а тако да нисмо могли да очекујемо неки брз успех. Ипак, остали смо привржени „нашој“ музици... Уосталом, наши вршњаци су нам увек давали подршку.“

Крајем 1970. године Ролерси постају најшармантнија тинејџерска група на северу Британије и као и друге групе у потрази за успехом одлазе у Лондон. Ту су ускоро потписали уговор са дискографском кућом „BELL“ и крајем 71. излази њихова плоча „Настави да играш“ која брзо постаје једна од највећих хитова те године. Песма им доноси нове понуде и гостовања. Али, новог хита није било. Настају мршаве „диско“ године. Ниједна од наредних плоча није поновила успех песме „Настави да играш“. Додуше, септембра 73. Радио-Луксембург им додељује GRAND PRIX за песму „Мањана“, али ни то бити не мења незавидан статус групе. Помало разочарани, неки чланови групе дижу руке од свега и настаје период превирања. Ипак, Ролерси нису нестали. Приступили су им нови чланови и снимљене су нове песме.

Већ прва плоча „новог састава“ „Сети се“, истина стидљиво, долази међу тридесет најпопуларнијих у Британији. Наступило је време успеха. Свака нова плоча је пролазила све боље. Споменимо велике хитове: „Шанг-а — линг“, „Летња љубав“ и „Све моје воли све твоје“. Ова последња песма тренутно је на врху свих топ листа у Европи. Међутим, оно што највише изненађује то је неочекивани успех њиховог првог албума. Та ЛП плоча, издата крајем септембра, продаје се тако добро да толики тираж не памти ниједна британска тинејџерска група.

Има ли тајне у успеху Беј Сити Ролерса? Чланови групе су јасни: „Ми свирамо веселу музику и можда смо једина права британска поп-група.“ „Озбиљну“ музику остављамо другима! То не значи да и ми не тежимо музичком напретку. Сада смо у успону и вероватно да ћемо једног дана свирати сасвим другачије. Данас свирамо музику за наше другове и срећни смо што нас они подржавају.“ „Наша група је прошла кроз разна искушења. Имали смо и успона и падова. Остали смо заједно јер нас је, можда и јаче од музике, везивало другарство и разумевање. Док тако буде биће и Беј Сити Ролерса.“

Све плоче групе Беј Сити Ролерса на југословенском тржишту пласира ПГП Радио-Телевизије Београд.

ХИТ ПАРАДА!

Ових дана у нашу земљу долази неколико познатих представника европске поп-музике. У оквиру велике ХИТ ПАРАДЕ коју припрема Продукција плоча Радио-телевизије Београд, између осталих појавиће се и познати шпански кантаутор Перет, популарна шкотска група Беј Сити Ролерс и енглеска певачица Поли Браун.

КО СУ »БЕЈ СИТИ РОЛЕРСИ«?

АЛЕН ЛОНГМЈУР (ALAN LONGMUIR) је вођа групе и најстарији члан. Рођен је 20. јуна 1953. године у Единбургу. Висок је 175 сантиметара, има зелене очи и кестењасту косу. У групи свира бас-гитару и клавиру.

ДЕРЕК ЛОНГМЈУР (DEREK LONGMUIR), Аленов брат и „оригинални“ члан Ролерса, рођен је 19. марта 1955. године у Единбургу. Висок је, такође, 175 сантиметара, има зелене очи и тамну косу. Свира на бубњевима.

СТУАРТ ВУД (STUART WOOD) је најмлађи у групи: рођен је 25. фебруара 1956. године у Единбургу. Висок је 170 сантиметара. Очи су му

зелене а коса црна. У групи свира гитару, бас-гитару, клавиру и мандолину.

ЕРИК ФОЛКНЕР (ERIC FAULKNER) је четири године у Ролерсима. Рођен је 21. октобра 1955. године у Единбургу. Висок је 170 сантиметара, има плаве очи и тамно-смеђу косу. Свира на гитари, виолини, клавиру и бас-гитари.

ЛЕСЛИ МАКОВН (LESLEY R. McKEOWN) је у групи тек осам месеци. Рођен је 12. новембра 1955. године у Единбургу. Висок је 175 сантиметара, има смеђе очи и тамно-смеђу косу. У Ролерсима је главни певач а свира и на гитари.

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ?

Клуб обожавалица ансамбла Беј Сити Ролерс има око 24 000 чланова. Ако вас било шта интересује о овој поп-групи пишите на адресу:

BAY CITY ROLLERS,

FAN CLUB, 27. Preston Grange Road, Preston Pans, EAST LOTHAIN, SCOTLAND

POLLY BROWN, GTO RECORDS LIMITED, REGENT ARCADE HOUSE 252-260 Regent Street, LONDON W1, ENGLAND

ПЕРЕТ

Перет је најпопуларнији певач Шпаније и једна од највећих звезда интернационалне музичке сцене. Љубитељима забавне музике у нашој земљи познат је захваљујући свом овогодишњем учешћу на

Песми Евровизије. Перет је публици у другим земљама познат и као гост специјалним телевизијским програмима — између осталог појављивао се у емисијама Пола Енке, Тома Џонса и Шарла Азнавуре. Године 1967. заступао је Шпанију на Мидем-фестивалу у Кану. До данас је имао седам међународних хитова.

Овај врсни певач, рођен у Каталонији, пореклом је из породице у којој је било неколико музичара. Право име му је Педро Пувал Канаф.

Занимљиво је да је прве успехе постигао далеко од домовине — у Аргентини. После неколико запажених песама и учествовања на два фестивала у Јужној Америци, Перет се враћа у своју земљу и убрзо постаје прва певачка звезда. После успеха на Мидем-фестивалу 1967. године, добија позиве из многих земаља. Гостовао је у Енглеској, Швајцарској, Белгији, Италији, Француској, Пољској, а нарочито је популаран у Јужној Америци. Снимио је неколико музичких филмова и постао синоним модерне шпанске музике. Најпознатији Перетови хитови: Belen, Belen, Una lagrima, Es preferible, Don Toribito, Gitano Anton, Boriquito, Lo moto, Pensando en ti, Tocale les Palmas, Canta y se felez.

ПОЛИ БРАУН

Поли Браун (POLLY BROWN) је нова звезда али не и непозната певачица. Лепа плавојка дуго је била вокални солиста познате британске поп-групе Пикетијевић (PICKETTY-WITCH). Пошто је крајем 1972. године напустила овај ансамбл, певачица „црног“ гласа и лепог изгледа одлучила се за соло-каријеру. Није јурила за славом. Скоро две године није се појављивала на сцени тражећи праве композиторе, композиције за своје вокалне могућности и нову диско кућу. На крају се одлучила за проверене ауторе који пишу за певача Вери Влуа и групу „Рубетс“ (RUBETTES). Снимила је за кућу GTO прву плочу и сви стручњаци јој проричу лепу будућност, истичући да она по интерпретацијама подсећа на „блуз даму“ — Дајану Рос. Осим тога, а то у овом послу није без важности, Поли Браун је веома привлачног изгледа. Дакле, испуњени су сви услови за успех...

ПАЖЊА!

Уместо уобичајене ПЕСМЕ НЕДЕЉЕ у понедељак 25. новембра ове године у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00 часа слушаћете интервју са члановима групе Беј Сити Ролерс и снимке са њиховог албума.

BAY CITY ROLLERS

По општем мишљењу, била је права срећа што се на челу операције ископавања налазио управо он, Суван. Не само да је био археолог, него је, из хобија, проучавао друштвену мисао друге половине 20. века. Да није било тако, ко зна шта би се десило с јајетом.

Ископавало се у северној области земље која се некада звала Охајо. И њу је, пре тридесет векова, захватио ковитлац атомског рата и све уништио. Али, овде су се налазила, дубоко под земљом, многобројна антиатомска склоништа, ваљда више него ма на ком другом месту, и зато је била интересантна за археологе.

Низови сандука

Као што је познато, тек у прошлом веку дошло се до правог разумевања друштвених обичаја који су владали у то време. Провалију од три хиљаде година није лако премостити и зато се придавала толика важност садашњим ископавањима.

Али, Сувана нису толико интересовала склоништа колико нешто друго, мада то никоме не би признао. У тој далекој епохи, која је обилувала смрћу, вођена је интензивна борба управо против смрти. Борило се свим средствима, поред осталог и методом хибернације.

Како је произлазило из његових истраживања, изгледа да су у другој половини 20. века начињени крупни кораци у техници брзог замрзавања. Неки лекари су дошли на идеју да замрзавају људска бића која су боловала од неизлечивих болести и да их држе у таквом стању до дана кад буду могли да их излече. Мада је овај метод био доступан само богатима, њиме су се користиле стотине хиљада особа. Али, центри који су подигнути у овом циљу уништени су атомским бомбардовањима и пљачкама.

Суван је успео да открије један од тих центара, изграђен на великој дубини, који је, како изгледа, функционисао захваљујући атомским компресорима. Дуге године студија требало је сада да дају конкретан резултат.

Ишли су од просторије до просторије, пролазећи поред низова сандука, али енергија која је покретала компресоре пресахла је још пре три хиљаде година, па су чак и скелети у сандуцима били претворени у прах.

„Тако је умро човеков сан о бесмртности“, помислио је Суван, питајући се ко су били ови убоги ђаволи и какве су биле њихове последње мисли док су чекали да буду залеђени.

Само ђрах и смрћ

Студенти су узбуђено жагорили и Суван је, мада је знао да ће његово откриће бити названо епохалним, ипак осећао извесно разочарање. У дну свога срца одувек се надао да ће бар једно замрзнуто тело бити очувано и да ће успети да га оживи и излечи и тако добије из прве руке сведочанство о оном давном времену када је људска раса дигла руку на себе, уништивши не само 99 одсто човечанства, него и све копнене животиње и птице. Од тих облика

ЈАЈЕ

Фантастична прича ХАУАРД ФАСТ

ПОТПУНО ОПУСТОШЕНА АТОМСКИМ РАТОВИМА ЗЕМЉА СЕ ПОСТЕПЕНО ОПОРАВИЛА. САМО, ПТИЦА ВИШЕ НИЈЕ БИЛО.

живота сачувала су се само фрагментарна сећања; поготову се о птицама знало тако мало да су ова летећа бића била постала готово предмет легенде.

Суван је водио своје студенте

кроз рушевине, не пропуштајући ништа. Прегледали су више од 1.200 сандука, али нашли су само прах и смрт.

Одједном, чуо се узвик једног од студената:

Почела је да лети, у круговима, успињући се све више, док се није претворила у блиставу тачкицу.

— Има зрачења, професоре!

То није било ништа неуобичајено приликом ископавања, али на оваквој дубини јесте.

Требало је да прегледају још само једну просторију, неку врсту лабораторије. Са Суваном на челу, напредовали су полако и опрезно.

— Каква је сад јачина зрачења? — упитао је Суван.

— Нула-нула-седам — одговорио је студент. — То значи да је у питању атомска енергија. Вероватно потиче од оног мотора у углу.

Слабо зујање допирало је отуда. Тај мотор, како га је назвао студент, био је танким каблом повезан са једном кутијом од нерђајућег челика, пречника тридесетак сантиметара.

Није им било тешко да утврде да је тај мотор у ствари атомски генератор електричне енергије, прилично једноставан, могло би се чак рећи примитиван, али — просто невероватно — још је радио.

Суван је додирнуо кутију: није била ништа хладнија од осталих металних предмета у просторији.

— Одлично изолована — рекао је. — Очигледно, ово је нека врста фрижидера... Хм, ако садржи неки залеђени предмет, он мора бити веома мали...

Велико очекивање

Две недеље касније, Суван се са телевизијских екрана обратио гледаоцима широм света, потомцима оне шачице преживелих после атомске катаклизме, који су се постепено опоравили од удараца и поново се раширили по целој Земљи; сада их је било нешто више од милијарде. Поново су се зазеленела житна поља, шуме и вртови, опет је било рибе у морима, али није се чуо птичји цвркул, нити је било иједне домаће животиње, јер ниједна није преживела.

— Па ипак, знамо понешто о птицама — рекао је Суван дрхтавим гласом, јер му је то било први пут да се обраћа свим народима света. — На жалост, ниједна фотографија или цртеж птица из тог времена нису сачувани. Само смо у неким књигама нашли помена о њима и понеки оскудан опис. Знамо, рецимо, да је животи на средина птица био ваздух по којем су се слободно кретале, слично кретању риба кроз воду. Знамо да су неке биле мале, друге опет прилично велике и да им је тело било обрасло некаквим меким покривачем који се звао перје. Како је изгледало то перје, како је изгледала сама птица, можемо само да нагађамо.

У рушевинама које смо откопа-

ли нашла смо једну расхладну кутију која је још функционисала и у њој један овалан предмет за који мислимо да је птичје јаје. Као што знате, било је много расправљања међу природњацима да ли се једно топлокрвно биће може размножавати јајима и то не-слагање још траје. Можда ће ова расправа тек сада бити окончана.

На екранима се појавио мали бели предмет, дуг нешто више од два сантиметра, и цело становништво Земље загледало се у њега.

— Ово је јаје! — рекао је узбуђеним гласом професор Суван. — Предузели смо све могуће мере предострожности да га извадимо из фрижидера и сада смо га ставили у инкубатор, специјално конструисан за то. Анализирали смо све оно што би могло да нам укаже на најпогоднију температуру и, пошто смо учинили и све друго што је било у нашој моћи, сада нам остаје само да чекамо. Немамо појма колико ће то чекање трајати.

Јаје је било предато комисији природњака, али, као човек који га је открио, Суван је добио одобрење да остане на сцени. Његови пријатељи, његова породица, више га нису виђали. Није излазио из лабораторије; ту је и јео и спавао. Будио се више пута у току ноћи и устајао да погледа јаје. А кад је спавао, сањао га је.

Он није био сам у том фантастичном чекању. У овом свету без граница, без ратова, без болести и без мржње, никада се још није догодило нешто овако узбудљиво. Милиони телевизијских гледалаца нетремице су посматрали јаје на својим екранима, замишљајући у шта ће се преобразити.

Жуџа лејошница

Било је прошло четрнаест дана, када је Сувана пробудио један асистент.

— Рађа се! — викнуо је. — Брзо!

Онако како се затекао, Суван је пожурио у просторију са инкубатором где су се већ налазили природњаци и ТВ-сниматељи. Не о-базирући се на протесте, прогутао се до самог инкубатора.

Љуска јајета већ је била напу-кла, и баш у том тренутку један кљунић се пробио кроз њу, а за њим и цела једна жуђкаста лоптица од перја.

Прва Суванова реакција била је разочарање. Зар је то птица? Зар је та жива лоптица, која се јед-ва држи на танким ножицама, у стању да се креће кроз ваздух. Но, одмах се сетио да тек рођено биће не мора да личи на одрасло и да је само то што је једно живо створење изишло из јајета замрз-нутог пре три хиљаде година већ представљало чудо какво се ни-кад раније није догодило.

Затим су ступили у акцију при-родњаци и биолози. Већ раније су били саставили дијету за птице, која се састојала углавном од сит-ног зрневља и инсеката, и то раз-них врста, како би утврдили које му највише прија.

Следећих недеља, цео свет је присуствовао чудесном догађају: растењу љупке птице певачице. Извадили су је из инкубатора и ставили у кавез. Кад је једног да-на развила крила и покушала да се вине у ваздух, преселили су је у већи кавез, унапред припрем-љен, висок десет метара а широк и дугачак двадесет. Ту је могла несметано да лети, праћена за-дивљеним погледима. Многи су

долазили у парк где се налазио кавез и остајали по цео дан.

А кад је једног дана почела да пева, свет ју је слушао са одушев-љењем какво до тада нису побу-дили ни најбољи симфонијски оркестри.

Суван је живео као у сну, од се-ћања на свет какав је био некад, кад су крилати становници били нешто сасвим обично. Какво је то било уживање гледати ова љупка бића како лете и слушати њихов цвркул! Суван је често одлазио у парк, толико често да је његов посао трпео због тога. И увек из-нова, без даха, гледао је ту бли-ставу лепотицу вечито у покрету која се вратила у свет из једног давно прохујалог времена.

Сабеш је оглучио

Једног дана, док је био ту, поди-гао је очи у бескрајно плаветнило неба и схватио шта треба да чини.

Сада је он био позната личност и није му било тешко да издеј-ствује да га прими Врховни савет. Појавио се пред овим узвишеним скупом, састављеним од стотину мушкараца и жена.

— Спремни смо да те саслуша-мо, Суване — рекао је председник.

Суван је био нервозан (а ко не би био на његовом месту?), али знао је шта треба да каже, и то је и рекао:

— Птицу треба пустити на сло-боду!

Следило је дуго ћутање, а онда је једна жена устала и љубазно му се обратила:

— Зашто то кажеш, Суване?

— Можда зато што је та птица на неки начин постала део мога живота и дала ми нешто што ни-сам раније имао.

— Можда се то догодило и на-ма, Суване.

— Могуће, и у том случају схва-тићете шта ја осећам. Прошла је година дана откако птица живи међу нама. Разговарао сам о томе с природњацима и сложили смо се да једно тако мало створење не може имати дуг век. Наш жи-вот се састоји од узимања и дава-ња. Птица нам је дала један од најдрагоценијих дарова, једно но-во дивљење животу. Све оно што ми њој можемо дати у накнаду за то јесте плаво небо које је ње-на природна средина. Ето, зато предлажем да је пустимо.

Суван је омишао, а чланови Са-вета остали су да расправљају о томе. Сутрадан је свету саопштена њихова одлука: птица ће бити ослобођена. Дали су једноставно об-јашњење, употребивши Суванове речи.

Тога дана је пола милиона људи прекриво брежуљке и долине пар-ка, а бар пола милијарде посма-трало је то на телевизији.

Суван је стајао крај кавеза. Ви-део је како се кроз полако диже, а затим је погледао птицу, која је, седећи на својој пречаги, изли-вала читаву бујицу тонова из свог малог грла. Затим, ко зна како, схватила је да може бити слобод-на. Почела је да лети, прво у ка-везу, у круговима, успињући се све више, док се није претворила у блиставу тачкицу пре него што ће сасвим нестати.

— Можда ће се вратити — про-мрмљао је неко близу Сувана.

Али, ма колико то могло чудно да изгледа, Суван је пожелео да се не врати. Очи су му биле пуне суза, али је осећао радост и задо-вољство какво никад није позна-вао.

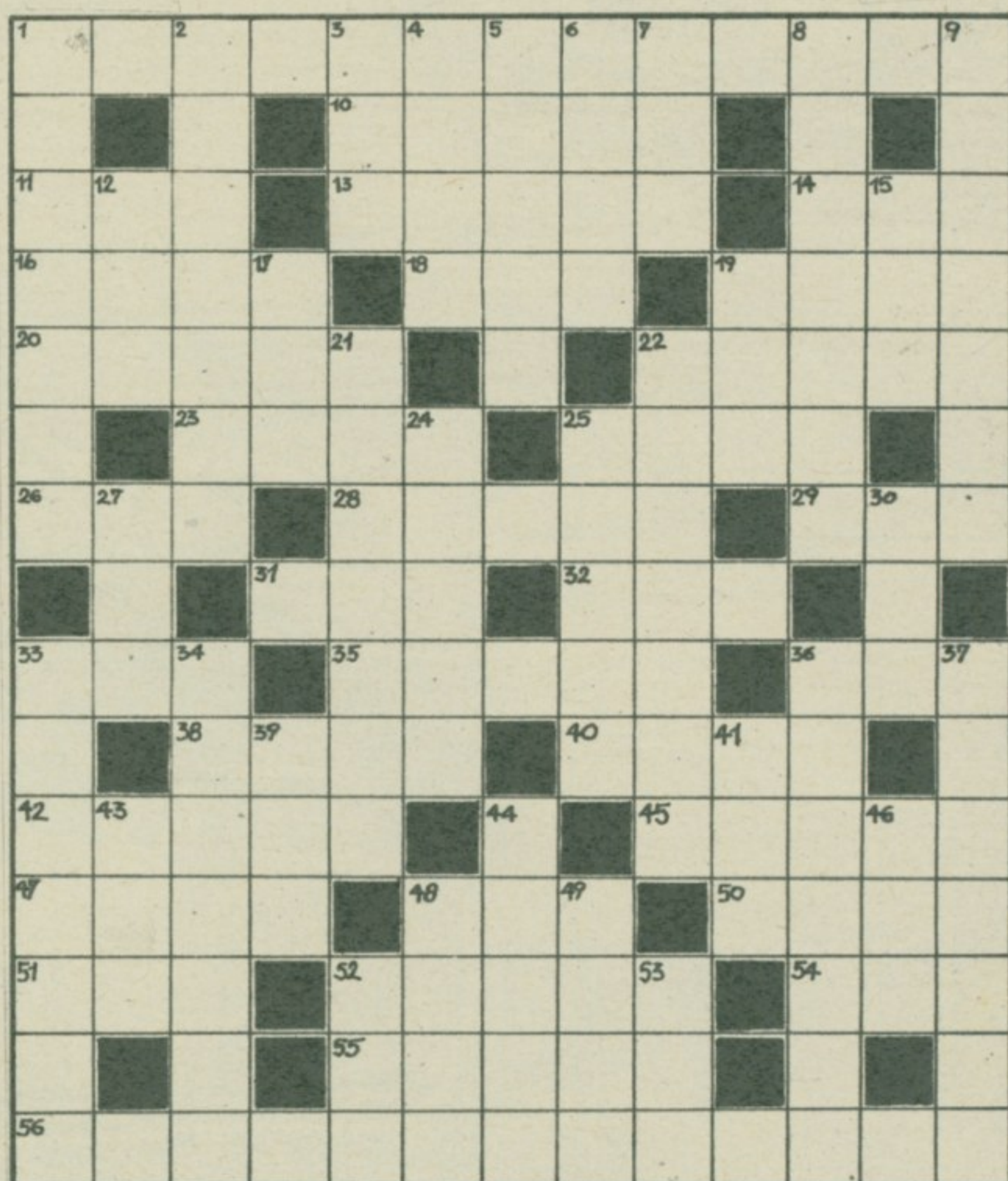
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) напредност, 10) врста праживотиње, 11) јединични вектор, 13) место у Боки Которској, 14) грчко слово, 16) године службе, 18) празан ход код возила, 19) нумера, бројка, 20) хемијски елемент, 22) врста књижевног дела, 23) мера за хартију, 25) староседелац Британије, 26) временски термин, 28) потпора, подршка, 29) мар-ка аутомобила, 31) пољопривредна алатка, 32) обличје, слика, 33) врста домаће животиње, 35) име књижевника Чехова, 36) музи-чки израз, 38) алкохолно пиће, 40) легендарна арапска краљица, Балкида, 42) рива, 45) руксак, 47) агрегатно стање воде, 48) зем-љиште, 50) младунче једне домаће животиње, 51) орган чула слу-ка (мн.), 52) врста житарице, 54) заварено место, 55) супарник, 56) врста позоришног дела.

УСПРАВНО:

1) пространство, 2) преостали део, 3) оружани сукоб народа, 4) загребачки филмски глумац (Кутијаро), 5) страна света, 6) десна притока Западне Мораве, 7) проналазач парне машине (Џемс), 8) весео позоришни комад са музиком, 9) дуго постојати, 12) место у Србији, крај Гуче, 15) енглески певач (Џонс), 17) жеравица, 19) место на Врачу, 21) справа, апарат, 22) врста дивљег голуба, 24) земља, суво, 25) див, голијат, 27) зоља, 30) драг, 33) пропуштање, 34) оморина, 36) војна вежба, 37) врста детелине, 39) црна креда, 41) тешки маљ, чекић, 43) управо, таман, 44) писмени знак, 46) аждаја, 48) превара, обмана, 49) једноцифрен број, 52) уз, крај, 53) узвик којим се бодри тореадор у арени.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) сутон, 6) фарса, 11) уранак, 13) инсект, 14) Мара, 15) аут, 17) Амор, 18) ара, 19) Аскот, 21) Ири, 22) ти, 23) Крит, 24) ак, 26) О6, р, 27) алам, 28) Атос, у, 30) ан фас, 32) трабант, 34) арс, 35) твар, 36) Ва, 37) Ни, 38) слом, 39) сан, 40) ракетар, 42) санта, е, 44) арак, 45) дева, л, 46) та, 48) Оз, 49) мана, 50) п, м, 51) оми, 53) Аламо, 55) Кра, 56) рала, 58) Ика, 59) ован, 60) трином, 62) Ресав, 64) аорта, 65) парох.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милољуб Лазаревић.

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Вла-динир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страни валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Бео-град на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/4, тел. 322-711. На основу нишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

ЗАБАВНИКОВЕ НАЛЕПНИЦЕ ЗА ШКОЛСКЕ СВЕСКЕ

НАЛЕПНИЦЕ ИЗРЕЖИТЕ ПО ЦРТИ-
ЦАМА, ИСПИШИТЕ СВОЈЕ ИМЕ,
РАЗРЕД И ПРЕДМЕТ И ЗАЛЕПИТЕ
ИХ НА СВЕСКЕ.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

ГЛАВНИ ГРАД ТОГОА

Интересује ме који је главни град афричке државе Того и колико има становника.

Александар Спасић,
Београд

Главни град западноафричке

државе Того је Ломе који има око 2 милиона становника.

ЕЛЕКТРИЧНИ СОМ

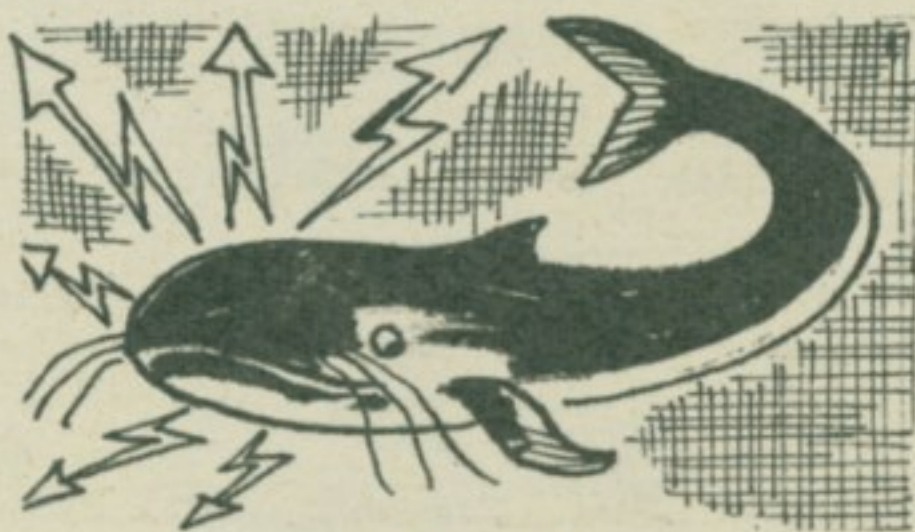
Чуо сам да постоји електрични сом на бих желео да сазнам нешто више о овој риби.

Васил Спасовски,
Куманово

Једна од најзанимљивијих риба на свету, електрични сом (mala-pterurus electricus), који насељава тропска подручја централне Африке и долину Нила, убраја се по својој насртљивости у најратоборније рибе. Ова његова особина најочитија је кад се електрични сом стави у акваријум заједно с другим рибама, исте или друге

врсте. Док су мање од 5 цм, ове необичне рибе понекад могу да живе у заједници мирољубиво, али чим мало порасту почињу бесомучно да се туку и од тада их треба држати одвојене од осталих риба. Стари Египћани су сма-трали електричног сома за изузетну рибу па су му лик урезивали на гробнице. Користили су га такође и за јело. Нека афричка племена једу га и данас, док га друга избегавају, верујући да ме-со електричног сома штетно делу-је на здравље.

Постоји само једна врста ове рибе и то је истовремено једина врста сома који има органе за стварање електричне енергије. Највећа дужина овог сома је око 120 цм а тежина око 23 кг. Велики електрични сомови могу да створе напон и до 100 волти а електрични набој се празни јед-ним јаким ударом за којим следи

неколико мањих. Електрични сом употребљава свој електрични набој за хватање хране и за заштити од непријатеља.

У целом животињском свету, са изузетком електричног сома, тки-ва способна да производе елек-

тричну струју настају нарочитом променом мишића. Електричне ћелије код електричног сома су жлездастог порекла и смештене су у слоју месног ткива одмах испод коже.

Електрични сом добро подноси заточеништво и једе готово сваку храну која садржи беланчевине. Акваристи, међутим, морају да пазе да се риба не преједе јер од тог може лако да угине.

ШТА ЈЕ СВЕ АТЛАС?

Интересује ме шта све значи ријеч атлас.

Хајра Капић,
Гламоч

Атлас (Атлант) на грчком значи носач, а сама реч атлас има неко-лико значења у разним областима науке.

По грчкој митологији, Атлас је син Јапета и водене нимфе океа-ниде Климене, а био је један од титана који су се борили против Зевса. Због тога је осуђен да на крајњем западу носи на глави и рукама небески свод. Атлас је оли-чење мора, његове необузданости, беса и разних злих ћуди.

У архитектури атлантима се на-зивају огромне статуе које држе конзоле (подупираче балкона). По-лио Вигрувије, римски архитект и писац из I века наше ере, записао је да је атлас у грчкој архитекту-ри назив за мушке фигуре које држе делове зграда. Римљани те фигуре називају теламонес. Жен-ске одевене фигуре које служе као подупирачи називају се каријати-дама.

У картографији је атлас назив за збирку карата земље и васио-не. У почетку су те карте имале на насловној страни митски лик Атласа који носи земаљску кутлу и небески свод. Такву збирку први је припремио познати картограф Меркатор 1595. године.

У статистици је атлас назив за збирку статистичких графикана

које издају статистичке установе да би се сликовито приказале све појаве од јавног значаја на извес-ној територији. Атлас је назив и за збирке из других наука: био-лошки атлас, филателистички, а-натомски и сл.

У астрономији је Атлас име јед-не звезде која припада сазвезђу Плејада. Атлас је такође назив и за први вратни пршљен који носи тежину главе. У географији је Атлас име планине која се налази на крајњем северозападном делу Африке, између Атлантског океа-на, Средоземног мора и Сахаре. На крају, атлас означава и францус-ки сатен, тканину која због наро-читог ткања има сјајан изглед.

РАЗМЕНА

Имам укоричене Забавнике од 1952. до 1957. године. Желим да их проми-јеним за значке и привеске за кљу-

чење. Заинтересовани могу да се јаве на адресу Иво Микула, Ул. Соц. револуције 22, 41 000 Загреб.

ПРОДАЈЕМ СВЕ ЗАБАВНИКЕ!

Продајем све бројеве „Политикиног забавника“ од 1952. године до послед-њег. Првих десет година су укоричени. Заинтересовани могу да се јаве на ад-ресу Зорислава Глигоријевић, Милутина Благојевића 59, 11000 Београд.

КУПУЈЕМ СВЕ ЗАБАВНИКЕ!

Желим купити цијеле и очуване све бројеве „Политикиног забавника“ од 1952. до данас. Они који желе продати комплете или поједине бројеве нека се јаве на адресу Стево Јелачић, Вол-гино 13, 41000 Загреб.

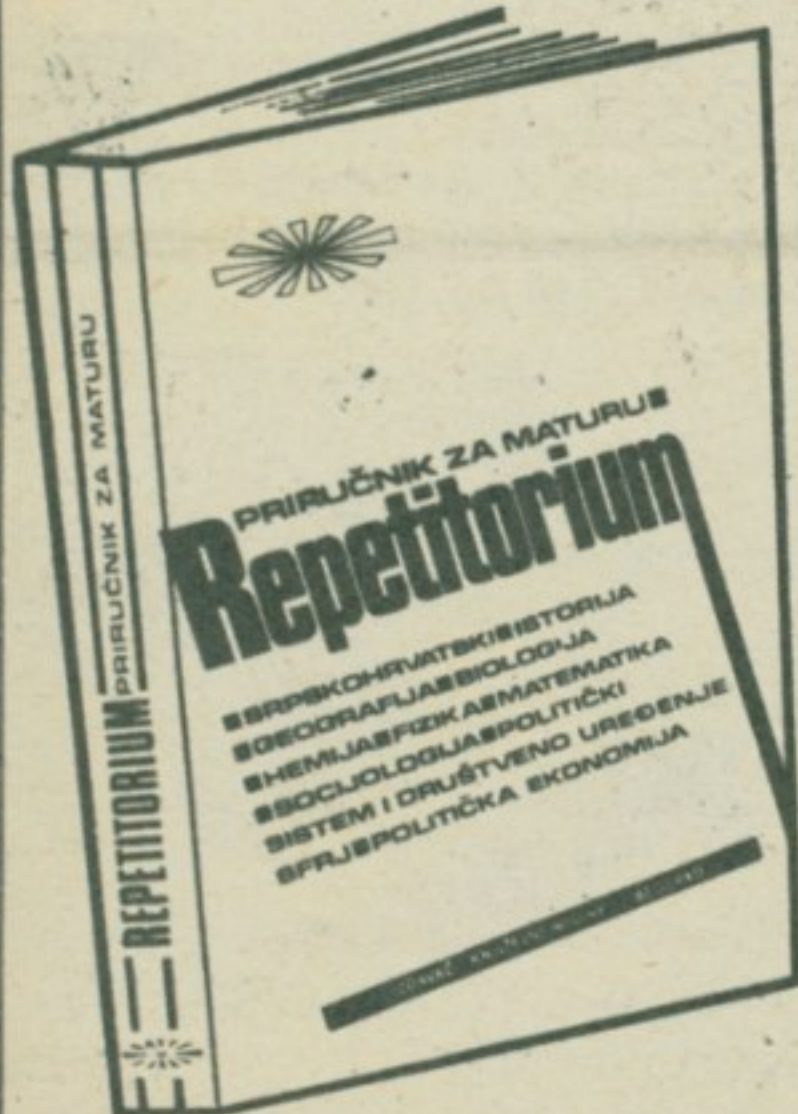
УЧЕНИЦИ – СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — ре-петиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из срп-скохрватског језика, географије, ис-торије, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по на-ставним плановима од I до IV раз-реда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група по-знатих педагога, тако да РЕПЕТИ-ТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања заврш-ног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити по-узећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВ-НЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

$$\log x = \cos 60^\circ \\ \Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРА-БЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из мате-матике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференци-јални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам до-несе (поузећем). Цена сваке књиге је 60 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 190 динара!

